

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W GŁOGOWIE

SYLABUS
DLA KIERUNKU
PIEŁĘGNIARSTWO
STUDIA I STOPNIA

2021-2024

I ROK

Spis treści

SZKOLENIE BHP	3
SZKOLENIE BIBLIOTECZNE	5
ANATOMIA	7
FIZJOLOGIA	12
PATOLOGIA	17
GENETYKA	85
BIOCHEMIA I BIOFIZYKA	90
MIKROBIOLOGIA I PARAZYTOLOGIA	96
FARMAKOLOGIA	30
RADIOLOGIA	34
PSYCHOLOGIA	38
SOCJOLOGIA	44
PEDAGOGIKA	49
PRAWO MEDYCZNE	54
ZDROWIE PUBLICZNE	59
ETYKA ZAWODU PIEŁĘGNIARKI	66
JĘZYK ANGIELSKI	71
PODSTAWY PIEŁĘGNIARSTWA	76
ZAJĘCIA FAKULTATYWNE (do wyboru) - JĘZYK MIGOWY	90
ZAJĘCIA FAKULTATYWNE - WSPÓŁPRACA W ZESPOŁACH OPIEKI ZDROWOTNEJ	95
PODSTAWY RATOWNICTWA MEDYCZNEGO	100
DIETETYKA	107
PODSTAWY REHABILITACJI	112
BADANIA NAUKOWE W PIEŁĘGNIARSTWIE	122
SYSTEM INFORMACJI W OCHRONIE ZDROWIA	128

SZKOLENIE BHP

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Szkolenie BHP	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Język przedmiotu	Język polski	
4.	Typ przedmiotu	Nauki podstawowe, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru 	
5.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
6.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
8.	Formuła przedmiotu	Wykłady	
9.	Wymagania wstępne	Brak	
10.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 4 godz.	
11.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 0 punkt ECTS	
12.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z podstawowymi zasadami dotyczącymi bezpieczeństwa pracy, z ogólnymi przepisami dotyczącymi BHP, zagrożeniami dla zdrowia i życia człowieka i chorobami zawodowymi.	
13.	Metody dydaktyczne	Wykład przy użyciu elementów multimedialnych.	

14.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów:</p> <p>Zaliczenie (Z) w I semestrze.</p> <p>Warunkiem uzyskania zaliczenia jest obecność na zajęciach oraz aktywność</p>
15.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy wykładów:</p> <p>Podstawowe pojęcia bezpieczeństwa i pracy. System ochrony pracy w świetle przepisów prawnych. Zasadnicze przepisy dotyczące BHP.</p> <p>Zagrożenia dla zdrowia i życia, ich klasyfikacja. Problemy wypadków i chorób zawodowych.</p>
16.	Zamierzone efekty uczenia	<p>W zakresie wiedzy student zna :</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma wiedzę o człowieku, w tym o zagrożeniach dla jego zdrowia i życia oraz chorobach zawodowych • ma wiedzę o normach i przepisach prawnych z zakresu Bezpieczeństwa i Higieny Pracy i systemu ochrony pracy <p><u>Wykaz efektów uczenia się:</u> A.W.7. A.W.16. A.W.26.B.W.15.B.W.23.B.W.25. C.W.11. C.W.27.</p> <p>W zakresie umiejętności student potrafi :</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi analizować przyczyny i informacje o zagrożeniu życia i zdrowia • prawidłowo posługuje się przepisami prawnymi z zakresu system ochrony pracy oraz BHP • potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w praktyce zawodowej <p><u>Wykaz efektów uczenia się:</u> A.U.2.A.U.3.A.U.11. C.U.34. C.U.38.C.U.39.C.U.49. C.U.57.</p> <p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi pracować w zespole, przyjmując w nim różne role • potrafi prawidłowo określić priorytety służące rozwiązaniu określonego problemu dotyczącego BHP <p><u>Wykaz efektów uczenia się:</u> A.K.7.A.K.8.A.K.10.A.K.11</p>
17.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <p>„BHP w praktyce” Bogdan Rączkowski Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr Sp. z o.o. Gdańsk 2009 r.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>Aktualne akty prawne (Kodeks pracy, regulaminy, akty wewnętrzne, uczelniane)</p>

SZKOLENIE BIBLIOTECZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Szkolenie biblioteczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki społeczne, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 0 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: zapoznanie studentów I roku z organizacją i funkcjonowaniem systemu informacyjno-bibliotecznego, zdobycie umiejętności wyszukiwania i selekcji informacji, krytycznej oceny źródeł, opanowanie umiejętności posługiwania się nowoczesnymi narzędziami informacyjno-komunikacyjnymi	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład prowadzony jest z wykorzystaniem środków audiowizualnych.	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów: Zaliczenie (Z) w I semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest obecność na zajęciach oraz aktywność</p>	
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja systemu informacyjno-bibliotecznego PWSZ w Głogowie . Charakterystyka zbiorów. Zasady korzystania z katalogów bibliotecznych oraz zbiorów i źródeł informacji. Elektroniczne źródła informacji. Czasopisma elektroniczne. Bazy danych. Biblioteki cyfrowe. 	
17.	Zamierzone efekty uczenia	<p style="text-align: center;">Wiedza</p>	<p>W zakresie wiedzy student zna :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posiada wiedzę z zakresu metod przeszukiwania katalogów komputerowych, stosowania różnorodnych kryteriów wyszukiwawczych • Zna serwisy książek i czasopism elektronicznych, platformy ich udostępniania oraz metody i narzędzia, w tym techniki pozyskiwania danych • Orientuje się w zasobach bibliotecznych uczelni oraz zna zasady korzystania
<p style="text-align: center;">Umiejętności</p>		<p>W zakresie umiejętności student potrafi :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Posiada umiejętność wyszukiwania informacji oraz krytycznej analizy źródeł 	
<p style="text-align: center;">Kompetencje społeczne</p>		<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do: Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, w tym doskonalenia i uzupełniania nabytej wiedzy i umiejętności przy wykorzystaniu zasobów bibliotecznych</p>	
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa: Zawartość strony www Biblioteki PWSZ w Głogowie, narzędzia edukacyjne serwisów katalogowych, bibliograficznych, pełnotekstowych baz danych, bibliotek cyfrowych</p> <p>Literatura uzupełniająca: Wewnętrzne dokumenty biblioteki</p>	

ANATOMIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Anatomia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI. 01.1.W PI. 01.1.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki podstawowe, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, I roku studiów • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	podstawowe wiadomości z biologii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz. Ćwiczenia - 30 godz. + Samokształcenie - 20 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: zdobycie wiedzy na temat prawidłowej budowy ciała człowieka w ujęciu topograficznym, posługiwanie się mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystanie tej wiedzy w odniesieniu do innych przedmiotów medycznych.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady: wykład informacyjny, wykład problemowy, dyskusja dydaktyczna Ćwiczenia: ćwiczenia w pracowni anatomii i fizjologii pokaz na fantomie i modelach filmy dyskusja dydaktyczna Rodzaj narzędzi dydaktycznych/środki dydaktyczne: sprzęt multimedialny (laptop, telewizor, kasety DVD) tablica papierowa, mazaki, ryciny fantomy: noworodka, dziecka, osoby dorosłej plansze i modele anatomiczne, atlasy, książki, schematy	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia się:</p> <p>Zaliczenie wykładów: Egzamin (E) – wykłady w I semestrze. Forma i zasady przeprowadzania egzaminu są omawiane na pierwszych zajęciach. Egzamin przeprowadzany jest metodą opisową i składa się z 20 pytań otwartych. Wykłady są zaliczane na podstawie: frekwencji na zajęciach potwierdzonych listą obecności, opanowania materiału przewidzianego programem. Podstawą dopuszczenia do egzaminu z przedmiotu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń na co najmniej ocenę dostateczną. Zaliczenie wykładów jest możliwe po uzyskaniu pozytywnej oceny z egzaminu.</p> <p>Zaliczenie ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w I semestrze. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest 100% frekwencja na ćwiczeniach oraz uzyskanie pozytywnych ocen z 4 - 6 zaliczeń cząstkowych w formie testowej lub opisowej (zgodnie z przedmiotowymi kryteriami oceniania). W razie usprawiedliwionej nieobecności student zalicza temat w formie ustnej. Ocena końcowa z ćwiczeń jest średnią arytmetyczną uzyskanych ocen ze wszystkich zaliczeń.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia: Samokształcenie zaliczane jest na ćwiczeniach. Warunkiem zaliczenia jest przygotowanie prezentacji w formie multimedialnej na jeden z wybranych tematów.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do anatomii i nauk pokrewnych. 2. Elementy cytologii i histologii ogólnej. 3. Organizm, jako całość. Anatomia topograficzna. Główne płaszczyzny i osie ciała. Stosunki przestrzenne w anatomii. 4. Układ narządu ruchu. 5. Układ pokarmowy. Wątroba i trzustka. 6. Układ oddechowy. 7. Układ moczowo - płciowy. 8. Serce. Krążenie małe i duże. Krążenie płodowe. Układ chłonny. 9. Układ wewnętrzwydzielniczy. 10. Układ nerwowy ośrodkowy, obwodowy, autonomiczny. <p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kości i ich połączenia. Szczegółowa budowa kośćca. 2. Podział budowa ogólna i szczegółowa mięśni. 3. Budowa układ trawiennego oraz dużych gruczołów trawiennych. 4. Budowa układu oddechowego. 5. Budowa układu moczowego żeńskiego i męskiego. 6. Budowa układu płciowego męskiego i żeńskiego. 7. Serce i naczynia krwionośne. 8. Szczegółowa budowa układu nerwowego ośrodkowego: kresomózgowia, międzymózgowia, śródmózgowia, tyłomózgowia wtórnego, rdzeniomózgowia, rdzenia kręgowego. Opony. 9. Układ nerwowy obwodowy: nerwy czaszkowe, nerwy rdzeniowe, sploty rdzeniowe. 10. Układ nerwowy autonomiczny: część współczulna i przywspółczulna, sploty układu nerwowego. 11. Powłoka wspólna, oraz receptory i narządy zmysłów.

		<p>Samokształcenie</p> <p>Celem samokształcenia jest: pogłębianie i utrwalanie wiedzy dotyczącej budowy organizmu człowieka oraz wdrażanie do samodzielnego wykorzystania wiedzy i umiejętności z zakresu budowy prawidłowej człowieka w praktyce zawodowej.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Anatomia układowa i narządowa. 2. Okolice głowy, szyi, twarzy w praktyce klinicznej. 3. Okolice klatki piersiowej w praktyce klinicznej. 4. Okolice kończyny górnej i dolnej w praktyce klinicznej. 5. Okolice brzucha w praktyce klinicznej. 6. Ośrodki i drogi nerwowe. 6. Autonomiczne unerwienie narządów. 7. Anatomia kliniczna. 						
17.	Zamierzone efekty uczenia	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="376 616 569 864">Wiedza</td> <td data-bbox="569 616 1559 864"> <p>W zakresie wiedzy -absolwent zna i rozumie :</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno--stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy,układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna); </td> </tr> <tr> <td data-bbox="376 864 569 1079">Umiejętności</td> <td data-bbox="569 864 1559 1079"> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="376 1079 569 1518">Kompetencje społeczne</td> <td data-bbox="569 1079 1559 1518"> <p>W zakresie kompetencji społecznych-absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. </td> </tr> </table>	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy -absolwent zna i rozumie :</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno--stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy,układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna); 	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego; 	Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych-absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
Wiedza	<p>W zakresie wiedzy -absolwent zna i rozumie :</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno--stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy,układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna); 							
Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego; 							
Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych-absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 							

18.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Beverly M.: Wielki atlas anatomii człowieka, Buchmann, 2009.
2. Bochenek A., Reicher M.: Anatomia człowieka, t. I-V, PZWL, Warszawa 2010.
3. Maciejewski R., Torres K.(red.): Anatomia czynnościowa – podręcznik dla studentów pielęgniarstwa, fizjoterapii, ratownictwa medycznego, analityki medycznej i dietetyki. Wyd. Czelej, Lublin 2008.
4. Michajlik A., Ramotowski W.: Anatomia i fizjologia człowieka. PZWL, Warszawa 2006.
5. Parker S.,: Atlas anatomii człowieka, Wyd. Bellona, 2009 .

Literatura uzupełniająca:

1. Putz R., Pabst R.: Atlas anatomii człowieka Sobotta – cz. I, II. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2006.
2. Urbanowicz Z.: Podręczny słownik mianownictwa anatomicznego. Wyd. Czelej, Lublin 2004.
3. Woźniak W. Aleksandrowicz R. (red.): Anatomia człowieka. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2002.

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu ANATOMIA
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
A.W1.	Student zna i rozumie: - budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, -grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna);	wykłady	sprawdzian pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
A.U1.	posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystuje znajomość topografii narządów ciała ludzkiego -	ćwiczenia	sprawdzian pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do: 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.		samokształcenie	prezentacja multimedialna

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	30			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		80			
Punkty ECTS za moduł/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,2	0,8		

FIZJOLOGIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Fizjologia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki podstawowe, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru , I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	podstawowe wiadomości z biologii i biochemii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: opanowanie wiedzy i zrozumienie zasad prawidłowego funkcjonowania organizmu oraz kształtowanie logicznej interpretacji faktów i wyników wykonywanych doświadczeń z zakresu fizjologii człowieka.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z zastosowaniem nowoczesnych technik audiowizualnych Dyskusja Praca w grupach Ćwiczenia w pracowni Pokaz	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia się.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Egzamin (E) - wykłady w I semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest 100% frekwencja na zajęciach i pozytywy wynik testu pisemnego.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w I semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest 100% frekwencja na zajęciach oraz uzyskanie min. 50% punktów z kolokwium pisemnego.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Samokształcenie zaliczane jest na ćwiczeniach. Warunkiem zaliczenia jest terminowe oddanie prezentacji multimedialnej na wybrany temat z zakresu samokształcenia.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy ogólne i komórkowe fizjologii. 2. Elektrofizjologia. 3. Fizjologia mięśni poprzecznie prążkowanych i gładkich. 4. Obwodowy układ nerwowy. 5. Czucie. 6. Centralny układ nerwowy. 7. Rdzeń kręgowy. 8. Postawa, równowaga, ruch. 9. Kora mózgowa. 10. Układ limbiczny, podwzgórze, układ autonomiczny. 11. Fizjologia przewodu pokarmowego. 12. Czynność nerek. 13. Fizjologia krwi. 14. Praca serca. 15. Krążenie krwi. 16. Gruczoły wewnętrznego wydzielania i przemiana materii. 17. Próby czynnościowe układu krążenia. 18. Regulacja krążenia krwi. 19. Próby czynnościowe układu oddechowego. 20. Osluchiwanie klatki piersiowej. <p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Skurcze mięśni szkieletowych, przewodnictwo synaptyczne. 2. Praca mięśni. 3. Odruchy rdzeniowe. 4. Odruchy kliniczne. 5. Czucie eksteroceptywne. 6. Telereceptory. 7. Krwinki czerwone, hematokryt, hemoliza. 8. Krwinki białe, odczyn Biernackiego. 9. Krzepnięcie krwi. 10. Grupy krwi. 11. Elektrokardiogram. 12. Tętno serca, ciśnienie krwi, tętno. 13. Próby czynnościowe układu krążenia. 14. Regulacja krążenia krwi.

		<p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spirometria. 2. Reakcja układu krążenia na zmianę pozycji ciała (próba ortostatyczna). 3. Podstawowe mechanizmy regulujące czynność oddychania. 4. Podstawowa przemiana materii, oznaczanie p.p.m. 5. Kalorymetria pośrednia. 6. Reakcja organizmu na wysiłek fizyczny. Wysiłek dynamiczny i statyczny. 7. Wpływ rozgrzewki na organizm. 8. Ocena wydolności fizycznej. 9. Komponenty ciała a wydolność fizyczna. 	
17.	Zamierzone efekty uczenia	<p>Wiedza</p>	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyna górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno – stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna); • rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie; • udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy; • fizjologię poszczególnych układów i narządów organizmu; • podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego
		<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

18.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Borodulin – Nadzieja L.: Fizjologia człowieka – podręcznik dla studentów licencjatów medycznych. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2005.
2. Borodulin-Nadzieja L. (red.): Fizjologia praktyczna : Podręcznik dla studentów medycyny. Wyd. Górnicki, Wrocław 2008.
3. Traczyk W.Z.: Fizjologia człowieka w zarysie. Wyd. 7. Wyd. PZWL, Warszawa 2002.
4. Traczyk W.Z.: Fizjologia człowieka w zarysie. Wyd. 8. Wyd. PZWL, Warszawa 2007.

Literatura uzupełniająca:

1. Eberhardt A (red.): Fizjologiczne podstawy rekreacji ruchowej z elementami fizjologii ogólnej człowieka. Wyd. AlmaMer Wyższa Szkoła Ekonomiczna, Warszawa 2008.
2. Konturek S.J. (red.): Fizjologia człowieka : Podręcznik dla studentów medycyny. Wyd. Urban & Partner, Wrocław 2010.

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu FIZJOLOGIA
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
A.W.2	Zna i rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych i elektrofizjologicznych zachodzących w organizmie	wykłady	test pisemny
A.W.3	udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy;	wykłady	test pisemny
A.W.4	fizjologię poszczególnych układów i narządów organizmu;	wykłady	test pisemny
A.W.5	podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego;	wykłady	test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
A.U.1	posługiwać się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystywać znajomość topografii narządów ciała ludzkiego;	ćwiczenia	kolokwium pisemne
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do: 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.		samokształcenie	prezentacja multimedialna

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	30			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		80			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,2	0,8		

PATOLOGIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Patologia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Kierunek Pielęgniarstwo	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.03.2.W PI.03.2.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki podstawowe, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia II semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	podstawowe wiadomości z zakresu biologii i biochemii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz. Ćwiczenia - 30 godz. + Samokształcenie - 20 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności z zakresu procesów patologicznych przebiegających w organizmie człowieka, etiologii i patomechanizmu chorób.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem technik audiowizualnych Dyskusja Metoda sytuacyjna, metoda przypadków Praca w grupach ćwiczeniowych	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p style="text-align: center;">Forma i warunki zaliczenia wykładów:</p> <p>Egzamin (E) - wykłady w II semestrze. Egzamin odbywa się w formie pisemnej z użyciem testu złożonego z pytań zamkniętych z możliwością jednokrotnej lub wielokrotnej odpowiedzi.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w II semestrze. Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest obecność na zajęciach oraz uzyskanie pozytywnych ocen z cząstkowych zaliczeń pisemnych w formie opisowej.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Samokształcenie zaliczane jest na ćwiczeniach. Warunkiem zaliczenia jest terminowe przygotowanie pracy pisemnej na wybrany temat z zakresu tematyki samokształcenia.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne. Ogniwa patogenetyczne na poziomie molekularnym, komórkowym, tkankowym, narządowym i układowym. 2. Zmiany wsteczne w organizmie: zanik, zwyrodnienie, martwica. Śmierć komórki i tkanek. 3. Zmiany postępowe w organizmie: odrost, przetwarzanie, przerost, rozrost, gojenie się ran, nowotworzenie. 4. Podstawy homeostazy organizmu. 5. Zaburzenia krążenia krwi: krwotok, krzepnięcie krwi, zakrzep i skrzep, przekrwienie (płuc, wątroby), zawał, zator (zatory w krążeniu płucnym, systemowym, mózgowym), obrzęk, wstrząs. 6. Hemopoeza. Etiologia, patogeneza oraz następstw niedokrwistości, nadkrwistości, nadpłytkowości, małopłytkowości, nadmiaru i niewystarczających ilości leukocytów. 7. Zapalenia: klasyfikacja zapaleń, zapalenia ostre (włóknikowe, ropne), zapalenia przewlekłe. 8. Reakcje wolnorodnikowe w patogenezie chorób. 9. Mechanizmy produkcji i utraty ciepła. Gorączka i jej patogeneza. 10. Nowotwory. Karcynogeny i karcynogeneza. 11. Choroby uwarunkowane genetycznie. 12. Patologia transplantacyjna. 13. Patologia chorób serca i naczyń. 14. Patologia układu oddechowego. 15. Patologia układu trawiennego. 16. Patologia nerek. 17. Patofizjologia układu hormonalnego. Struktura i regulacja czynności układu dokrewnego. Mechanizm działania hormonów. 18. Choroby zakaźne i pasożytnicze. 19. Patologia i specyfika chorób układu płciowego żeńskiego i męskiego. 20. Patologia układu nerwowego ośrodkowego i obwodowego.

Tematy ćwiczeń:

1. Zmiany w funkcjonowaniu organizmu w sytuacji zaburzenia jego homeostazy.
2. Zapalenie - definicja, etiologia, patogenez, etapy i mediatory zapalania. Właściwości morfologiczne i fizjologiczne komórek biorących udział w odczynie zapalnym. Rodzaje zapaleń. Zejście zapaleń.
3. Regulacja krążenia. Nerwowa i humoralna regulacja krążenia krwi.
4. Zkrzep, zator. Triada Virchowa. Podział zatorów ze względu na materiałzatorowy.
5. Stres. Teoria wg Selye`go. Fazy reakcji stresowej (GAS). Reakcja Cannona.
6. Alergia. Demonstracja wstrząsu anafilaktycznego i alergicznej dychawicy oddechowej.
7. Etiologia i patogenez następstw nieprawidłowej czynności hormonów (nadmiernej lub niewystarczającej).
8. Działanie insuliny. Regulacja gospodarki węglowodanowej. Cukrzyca, jej patomechanizm i objawy kliniczne. Rodzaje hipoglikemii.
9. Fizjologia i patologia przytarczyc. Tężyczka.
10. Gospodarka wodno-elektrolitowa. Rozmieszczenie wody w ustroju, bilans wodny. Odwodnienie i przewodnienie. Patogenez i rodzaje obrzęków.
11. Wstrząs jego istota i przyczyny. Fazy wstrząsu. Teorie nieodwracalności IV fazy wstrząsu. Zaburzenia metaboliczne we wstrząsie.
12. Wpływ hipotermii i hipertermii na organizm.
13. Patologia zaburzeń o podłożu neurologicznym.
14. Podstawy immunologii (przeciwciała, komórki układu odpornościowego), choroby autoimmunologiczne, choroby wynikające z niedoborów odporności.
15. Patologia środowiskowa i stanu odżywienia: choroby związane z paleniem tytoniu i nadużywaniem alkoholu, uzależnienia od substancji psychoaktywnych, zaburzenia stanu odżywienia (niedożywienie, otyłość), niepożądane działanie leków, doustne środki antykoncepcyjne.

Samokształcenie

Celem samokształcenia jest utrwalenie wiadomości i umiejętności dotyczących przebiegu procesów chorobowych niezbędnych do oceny stanu klinicznego pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarstwa.

Tematy samokształcenia:

1. Hipoksja. Parametry tlenowe krwi w normie i patologii. Rodzaje hipoksji. Mechanizmy przystosowawcze do hipoksji.
2. Morfologia, podział i cechy nowotworów.
3. Hipotermia naturalna i sztuczna. Hipertermia i jej stany kliniczne.
4. Wpływ stresu na organizm człowieka - charakterystyka zmian powstających w wyniku stresu.
5. Środki psychoaktywne i ich wpływ na organizm.

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej i patologii poszczególnych układów organizmu; omawia wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, układu trawiennego, układu hormonalnego, układu metabolicznego, układu moczowo-płciowego i układu nerwowego wymienia czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne
		Umiejętności	W zakresie umiejętności student: <ul style="list-style-type: none"> łączyć obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych; opisuje zmiany w funkcjonowaniu organizmu jako całości w sytuacji zaburzenia jego homeostazy;
		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do: <ol style="list-style-type: none"> kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; przestrzegania praw pacjenta; samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> Adamek D.: Wybrane zagadnienia patologii klinicznej. Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego 2015. Domagała W., Chosia M., Urasińska E.: Podstawy patologii. PZWL, Warszawa, 2014. Stevens A., Lowe J.: Patologia. Czelej, Lublin 2010. Zahorska-Markiewicz B., Małecka-Tendera E.: Patofizjologia kliniczna. Edra Urban & Partner, 2014. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> Kumar Vinay, Abbas Abul K., Aster Jon C.: Patologia Robbins. Edra Urban & Partner, 2014. 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu
PATOLOGIA w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
A.W.6	podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej i patologii poszczególnych układów organizmu;	wykłady	test jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru
A.W.7	wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, układu trawiennego, układu hormonalnego, układu metabolicznego, układu moczowo-płciowego i układu nerwowego;	wykłady	test jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru
A.W.8	wymienia czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne	wykłady	test jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru
UMIEJĘTNOŚCI			

A.U2	łączyć obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych;	ćwiczenia	kolokwium pisemne
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 		samokształcenie	obserwacja samoocena studenta

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	30			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		80			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		2,2	0,8		

GENETYKA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Genetyka	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.04.1.W	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki podstawowe, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z biologii.	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz. Samokształcenie - 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu jest: zapoznanie studentów z podstawami genetyki, embriologii oraz zrozumienie patogenyzy najczęstszych chorób genetycznych i wad wrodzonych. Analizowanie problemów zdrowotnych, społecznych i etycznych wynikających z zastosowania metod inżynierii genetycznej w medycynie. Poznanie zasad dziedziczenia cech człowieka np. cech sprzężonych z płcią i mechanizmów rozwoju anomalii (aberracje chromosomowe, mutacje genowe). Zapoznanie studentów ze sposobami diagnostyki chorób genetycznych i formami poradnictwa genetycznego.</p>	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem technik audiowizualnych	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p>Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów: Zaliczenie z oceną (ZO) - wykłady w I semestrze. Forma i zasady przeprowadzania zaliczenia są omawiane na pierwszych zajęciach. Zaliczenie końcowe przeprowadzane jest metodą opisową. Sprawdzian pisemny składa się z 20 pytań otwartych.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia: Dyskusja na wybrany temat – zaliczenie ustne.</p>	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe wiadomości z genetyki, embriologii, cytofizjologii i immunologii. 2. Podstawy genetyki klasycznej – prawa Mendla. 3. Kariotyp człowieka. 4. Zasady dziedziczenia cech człowieka (m.in. grup krwi, cech sprzężonych z płcią) i mechanizmy rozwoju anomalii (aberracje chromosomowe, mutacje genowe). 5. Środowisko, a zmienność organizmu. 6. Podstawy diagnostyki genetycznej. 7. Zasady poradnictwa genetycznego. 8. Zagadnienia transplantologii. <p>Samokształcenie Celem samokształcenia jest powtórzenie i poszerzenie wiadomości z zakresu genetyki, chorób genetycznych oraz wad wrodzonych w oparciu o analizę kliniczną.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Choroby genetyczne przekazywane drogą dziedziczenia. 2. Genetyczne badania przesiewowe. 3. Zastosowanie terapii genowych. 4. Onkogeny. Nowotwory dziedziczne. 5. Wady wrodzone - analiza kliniczna w pediatrii. 						
17.	Zamierzone efekty uczenia	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="338 846 568 1128">Wiedza</td> <td data-bbox="568 846 1559 1128"> <p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh; • problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie; • budowę chromosomów i molekularne podłoże mutagenyzy; • zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="338 1128 568 1346">Umiejętności</td> <td data-bbox="568 1128 1559 1346"> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szacuje ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych; • wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="338 1346 568 1767">Kompetencje społeczne</td> <td data-bbox="568 1346 1559 1767"> <p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. </td> </tr> </table>	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh; • problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie; • budowę chromosomów i molekularne podłoże mutagenyzy; • zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej; 	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szacuje ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych; • wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób; 	Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh; • problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie; • budowę chromosomów i molekularne podłoże mutagenyzy; • zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej; 							
Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szacuje ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych; • wykorzystywać uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób; 							
Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 							

18. Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Keith L. Moore, T.V. Persaud, Mark G. Torchia; Red. I wyd. pol. Zabel M., Bartel H.: Embriologia i wady wrodzone: od zapłodnienia do urodzenia. Elsevier Urban&Partner, Wrocław 2013.
2. Sadakierska-Chudy A.: Genetyka ogólna : instrukcje do ćwiczeń dla studentów biologii .Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2004
3. Passarge E.: Genetyka. Ilustrowany przewodnik, PZWL, Warszawa 2004.
4. Winter P.C., Hickey G.I., Fletcher H.L.: Genetyka. Krótkie wykłady, PWN, Warszawa 2010.

Literatura uzupełniająca:

1. Bal J. (red.): Biologia Molekularna w medycynie. Elementy genetyki klinicznej, PWN, Warszawa 2008.
2. Ciechaniewicz A., Kokot F. (red.): Genetyka molekularna w chorobach wewnętrznych, PZWL, Warszawa 2008.
3. Clark A.G., Hartl D.L.: Podstawy genetyki populacyjnej, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2010.
4. Epstein R. J.: Biologia molekularna człowieka. Czelej, Lublin 2006.
5. Kapelańska - Pręgowska J.: Prawne i bioetyczne aspekty testów genetycznych. Wolters Kluwer, Warszawa 2011.

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu GENETYKA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA. STUDENT ZNA:			
A.W.9	uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh;	wykłady	Sprawdzian pisemny
A.W10.	problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie;	wykłady	sprawdzian pisemny
A.W11.	opisze budowę chromosomów oraz molekularne podłoże mutagenyzy	wykłady	sprawdzian pisemny
A.W12.	wymienia zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech oraz dziedziczenia poza jądrowej informacji genetycznej	wykłady	Sprawdzian pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
A.U.3	szacuje ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych	wykłady	sprawdzian pisemny
A.U.4	wykorzystuje uwarunkowania chorób genetycznych w profilaktyce chorób	wykłady	sprawdzian pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy 	samokształcenie	zaliczenie ustne
--	-----------------	------------------

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		45			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8		

BIOCHEMIA I BIOFIZYKA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Biochemia i biofizyka	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI. 05.1.W PI. 05.1.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki podstawowe, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, I roku studiów • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z zakresu biologii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz. Ćwiczenia - 15 godz. + Samokształcenie - 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia – 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: Zdobycie wiedzy na temat zjawisk zachodzących w żywym organizmie, poznanie podstawowych procesów biochemicznych i biofizycznych organizmu. Zrozumienie naturalnych zjawisk fizjologicznych, patologicznych i procesów naprawczych zachodzących na poziomie komórki, tkanki, narządu, układu. Na podstawie zdobytych wiadomości student, będzie mógł prognozować kierunek procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z zastosowaniem technik audiowizualnych Dyskusja Ćwiczenia indywidualne Praca w grupach	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) w I semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny z pisemnego kolokwium przeprowadzanego na zakończenie zajęć zgodnym z podaną tematyką.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) w I semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest 100% frekwencja na ćwiczeniach, aktywność na zajęciach podczas wykonywania ćwiczeń oraz uzyskanie min. 50% punktów z dwóch zaliczeń cząstkowych w formie testu (zgodnie z przedmiotowymi kryteriami ocen).</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Samokształcenie realizowane jest na ćwiczeniach i jest jednym z warunków ich zaliczenia. Warunkiem zaliczenia jest terminowe przygotowanie i złożenie pracy napisanej na wybrany temat.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wpływ czynników fizycznych i chemicznych na żywy organizm. 2. Biofizyka tkanek i narządów. Właściwości biomechaniczne tkanek – ich rola w biomechanice. 3. Podstawowe reakcje związków nieorganicznych i organicznych w roztworach wodnych. 4. Prawa fizyczne wpływające na przepływ cieczy. 5. Czynniki oddziałujące na opór naczyniowy przepływu krwi. 6. Fale dźwiękowe i elektromagnetyczne - fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji. 7. Skład chemiczny organizmu człowieka – właściwości i funkcje białek, węglowodanów, lipidów, składników mineralnych, witamin, wody. 8. Regulacja funkcjonowania komórki: wewnątrzkomórkowa (enzymy) i zewnątrzkomórkowa (hormony). 9. Budowa i właściwości błony komórkowej, mechanizmy transportu przez błony. 10. Przemiany metaboliczne – katabolizm białek (przemiany aminokwasów), cukrów (glikoliza) i tłuszczów (β – oksydacja kwasów tłuszczowych). 11. Wytwarzanie i magazynowanie energii w komórce, funkcje cyklu Krebsa i łańcucha oddechowego). 12. Biosynteza elementów budulcowych (cukrów, białek, tłuszczów, kwasów nukleinowych). 13. Przekazywanie informacji genetycznej. 14. Fizyczne podstawy procesów fizjologicznych: krążenia, przewodnictwa nerwowego, wymiany gazowej, ruchu. 15. Termoregulacja w organizmie człowieka.

		<p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia organizacyjne. Zapoznanie z zasadami bezpiecznej pracy w laboratorium oraz z podstawowym szkłem i sprzętem stosowanym w Pracowni Biochemii. Zasady sporządzania roztworów. 2. Budowa i właściwości białek. Identyfikacja białek i aminokwasów, ilościowe oznaczenie białek. 3. Właściwości enzymów, czynniki wpływające na aktywność enzymów (pH, temperatura, obecność efektorów). 4. Defekty enzymów trawiennych oraz skutki zaburzeń w zakresie funkcjonowania organizmu. 5. Denaturacja białka, czynniki denaturujące. Badanie aktywności enzymów proteolitycznych. 6. Budowa i właściwości redukujące cukrów. Rozkład skrobi pod wpływem amylazy. 7. Właściwości tłuszczów. Enzymatyczne trawienie tłuszczów. 8. Identyfikacja składników otrzymanych w wyniku hydrolizy nukleoproteidów. 9. Wykrywanie niektórych składników krwi, śliny i moczu. Mocz patologiczny. 10. Integracja metabolizmu, zaburzenia przemian i związane z nimi choroby metaboliczne. 11. Znaczenie procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych. 12. Wpływ czynników zewnętrznych na organizm (temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne, promieniowanie jonizujące). 13. Cechy fizyczne dźwięków i ich oddziaływanie na organizm. 				
		<p>Samokształcenie</p> <p>Celem samokształcenia jest pogłębienie wiedzy dotyczącej procesów biochemicznych i biofizycznych zachodzących w organizmie człowieka.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rola i znaczenie witamin w organizmie człowieka. 2. Znaczenie substancji przeciwniażdżycowych w profilaktyce chorób. 3. Udział wątroby i nerek w procesach detoksykacji komórkowej. 4. Wpływ promieniowania jonizującego i niejonizującego na żywy organizm. 5. Wpływ czynników mechanicznych, temperatury i wilgotności oraz fal mechanicznych na żywy organizm. 				
17.	Zamierzone efekty uczenia	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="336 1267 528 1657">Wiedza</td> <td data-bbox="528 1267 1559 1657"> <p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne); • witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych; • mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie; • wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące </td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 1657 528 1904">Umiejętności</td> <td data-bbox="528 1657 1559 1904"> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prognozuje kierunek procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych; • wykorzystuje znajomość praw fizyki do opisu zagadnień z zakresu biologii komórek, tkanek oraz procesów fizjologicznych w szczególności do wyjaśnienia wpływu na organizm ludzki czynników zewnętrznych takich jak: temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące. </td> </tr> </table>	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne); • witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych; • mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie; • wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące 	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prognozuje kierunek procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych; • wykorzystuje znajomość praw fizyki do opisu zagadnień z zakresu biologii komórek, tkanek oraz procesów fizjologicznych w szczególności do wyjaśnienia wpływu na organizm ludzki czynników zewnętrznych takich jak: temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące.
Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne); • witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych; • mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie; • wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące 					
Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prognozuje kierunek procesów biochemicznych w poszczególnych stanach klinicznych; • wykorzystuje znajomość praw fizyki do opisu zagadnień z zakresu biologii komórek, tkanek oraz procesów fizjologicznych w szczególności do wyjaśnienia wpływu na organizm ludzki czynników zewnętrznych takich jak: temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące. 					

		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym ania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bańkowski E: Biochemia. Podręcznik dla studentów medycznych studiów licencjackich i magisterskich. MedPharm 2013. 2. Daryl K. Granner , Franciszek Kokot , Robert K. Murray , Victor W. Rodwell: Biochemia Harpera Ilustrowana. PZWL, Warszawa 2012. 3. Jaroszyk F: Biofizyka. PZWL, Warszawa 2013. 4. Kłyszewko-Stefanowicz L: Ćwiczenia z biochemii, PWN, Warszawa, 2012. 5. Pasternak K.: Biochemia. Dla studentów medycznych studiów licencjackich. PZWL, Warszawa 2013. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bartosz G., Józwiak Z.: Biofizyka wybrane zagadnienia wraz z ćwiczeniami. PWN, Warszawa, 2012. 2. John L. Tymoczko , Lubert Stryer: Biochemia krótki kurs. PWN, Warszawa 2012. 3. Czarnecka B., Gawda H., Gonet B.: Biofizyka, PZWL, Warszawa 2014.

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu BIOCHEMIA I BIOFIZYKA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
A.W.13	podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne);	wykłady	kolokwium pisemne
A.W.14	<ul style="list-style-type: none"> • różnicuje witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych; 	wykłady	kolokwium pisemne
A.W.15	<ul style="list-style-type: none"> • mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie; 	wykłady	kolokwium pisemne
A.W.16	<ul style="list-style-type: none"> • wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące jak temperatura, grawitacja, 	wykłady	kolokwium pisemne
UMIEJĘTNOŚCI			

AU5.	<ul style="list-style-type: none"> • Student potrafi współuczestniczyć w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki; 	ćwiczenia	obecność na zajęciach zaliczenie praktyczne ćwiczeń test pisemny
------	---	-----------	---

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym ; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	samokształcenie	obserwacja samoocena
--	-----------------	-------------------------

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		60			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,1	0,9		

MIKROBIOLOGIA I PARAZYTOLOGIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Mikrobiologia i parazytologia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.06.2. W PI. 06.2.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki podstawowe, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	podstawowe wiadomości z biologii i fizjologii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godz. Ćwiczenia - 30 godz. + Samokształcenie - 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: zapoznanie studentów z ogólną charakterystyką bakterii, wirusów, grzybów i pasożytów szkodliwych dla człowieka oraz przekazanie im wiedzy na temat zasad postępowania wobec pacjenta z zakażeniem bakteryjnym, wirusowym, grzybiczym i zarażeniem pasożytniczym w zakresie planowania działań przeciwepidemicznych oraz edukacyjnych w wybranych zakażeniach i zarażeniach.	
14.	Metody dydaktyczne	Metody dydaktyczne: wykład konwencjonalny i wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych, pogadanka, metoda laboratoryjna. Środki dydaktyczne: komputer, rzutnik i prezentacje multimedialne, tablica, kreda, mikroskopy, preparaty.	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) - wykłady w I semestrze.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obecność na wykładach. • Uzyskanie pozytywnej oceny z testu jednokrotnego wyboru. Stosowany jest test jednokrotnego wyboru z następującą skalą ocen: 3 (dostateczny) - 57-65% prawidłowych odpowiedzi; 3,5(dość dobry) - 66-74% prawidłowych odpowiedzi; 4(dobry) - 75-83% prawidłowych odpowiedzi; 4,5(ponad dobry) 84-92% prawidłowych odpowiedzi; 5(bardzo dobry) - 93-100% prawidłowych odpowiedzi. <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w I semestrze.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obecność na ćwiczeniach. • Uzyskanie pozytywnego zaliczenia ćwiczeń w zakresie treści programowych objętych planem studiów w formie testu. Stosowany jest test jednokrotnego wyboru z następującą skalą ocen: 3 (dostateczny) - 57-65% prawidłowych odpowiedzi; 3,5(dość dobry) - 66-74% prawidłowych odpowiedzi; 4(dobry) - 75-83% prawidłowych odpowiedzi; 4,5(ponad dobry) 84-92% prawidłowych odpowiedzi; 5(bardzo dobry) - 93-100% prawidłowych odpowiedzi. • Ocena końcowa z przedmiotu będzie wynikać ze średniej ocen z testów z wykładu i ćwiczeń. <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Uzyskanie pozytywnej oceny z referatu przygotowanego samodzielnie przez studenta na proponowany temat. Ocenę pozytywną uzyskuje student, który otrzyma minimum 6 pkt./10 pkt. (60% na 100%) (6 pkt. – 3,0; 6,5-7 pkt. -3,5; 7,5-8 pkt. – 4,0; 8,5-9 pkt. – 4,5; 9,5-10 pkt. - 5). Praca jest oceniana wg kryteriów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu - 0-2 pkt. • Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy - 0-2 pkt. • Poprawność terminologiczna i językowa - 0-2 pkt. • Prawidłowy i logiczny układ treści - 0-2 pkt. • Właściwy dobór literatury- 0-2 pkt.
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do mikrobiologii, wirusologii, bakteriologii i parazytologii. Systematyka drobnoustrojów chorobotwórczych. 2. Elementy immunologii. Odporność. Uodpornienie czynne i bierne człowieka. Mechanizm alergii i autoagresji. 3. Morfologia, anatomia, fizjologia drobnoustrojów chorobotwórczych dla człowieka: bakterie, wirusy, chlamydie, riketsje, mikoplazmy, grzyby, pasożyty. Mikrofloracja ciała ludzkiego i otoczenia. 4. Zakażenia bakteryjne i wirusowe dróg oddechowych, przewodu pokarmowego, układu moczowo-płciowego, skóry i układu nerwowego. 5. Grzyby chorobotwórcze dla człowieka. Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń grzybiczych. 6. Drobnoustroje wywołujące choroby odzwierzęce. 7. Funkcjonowanie układu pasożyt – żywiciel a terapia chorób wywołanych przez pasożyty. 8. Zakażenia szpitalne.

		<p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy morfologii drobnoustrojów patogennych i obecnych we florze fizjologicznej. 2. Chorobotwórczość, drogi szerzenia się zakażeń. Elementy epidemiologii chorób zakaźnych. Zagrożenia chorobami zakaźnymi w Polsce i na świecie. 3. Profilaktyka nieswoista. Dezynfekcja, sterylizacja. Metody kontroli zanieczyszczeń: powietrza, powierzchni rąk, środków dezynfekcyjnych. 4. Profilaktyka swoista. Surowice i szczepionki. Kalendarz szczepień. 5. Morfologia i fizjologia komórki bakteryjnej. Charakterystyka wybranych bakterii wywołujących zakażenia układu oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego, nerwowego i skóry. 6. Charakterystyka wybranych wirusów wywołujących choroby u człowieka. Zakażenia HIV, AIDS, wirusowe zapalenia wątroby, grypa. 7. Charakterystyka wybranych grzybów patogennych wywołujących choroby u człowieka. 8. Najczęściej spotykane pasożyty człowieka. Rola pielęgniarstwa w zapobieganiu rozprzestrzenianiu się chorób pasożytniczych. 9. Mikrobiologiczna diagnostyka zakażeń. Metody bezpośredniego i pośredniego wykrywania drobnoustrojów w materiale klinicznym. Zasady hodowli drobnoustrojów chorobotwórczych. Określenie wrażliwości na chemioterapeutyki. 10. Pobieranie, dokumentowanie i transport materiałów klinicznych do badań mikrobiologicznych. Kolejność postępowania w badaniach mikrobiologicznych, ich znaczenie i zastosowanie.
		<p>Tematy do samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Współczesna diagnostyka i leczenie zakażeń wirusowych. 2. Współczesna diagnostyka i leczenie zakażeń bakteryjnych. 3. Zasady postępowania przeciwepidemicznego wobec pacjenta z gruźlicą płuc. 4. Drobnoustroje patogenne wywołujące choroby zakaźne wieku dziecięcego. 5. Ospa wietrzna – patogen, drogi szerzenia się zakażenia, okres zakaźności i wylęgania, objawy kliniczne, profilaktyka. 6. Patogeny przenoszone przez wektory. 7. Borelioza – patogen, droga szerzenia się zakażenia, okres wylęgania, objawy kliniczne, profilaktyka. 8. Drobnoustroje patogenne przenoszone drogą płciową. 9. Rola pielęgniarstwa w rozpoznawaniu, farmakoterapii i profilaktyce grzybic 10. Rola pielęgniarstwa w edukacji zdrowotnej w zakresie profilaktyki zakażeń grzybiczych skóry, paznokci i owłosionej skóry głowy.
17.	Zamierzone efekty uczenia	<p>Wiedza</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasyfikację drobnoustrojów z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka; • podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej
		<p>Umiejętności</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy i cykli życiowych oraz wywoływanych przez nie objawów chorobowych;

		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
--	--	------------------------------	---

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Baumann-Popczyk A., Małgorzata Sadkowska-Todys M., Zieliński A.: Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka. Wyd. α- medica press. Bielsko-Biała 2014. Heczko P. B.: Mikrobiologia. Podręcznik dla pielęgniarek, położnych i ratowników medycznych. PZWL, Warszawa 2007. Mrożek-Budzyń D.: Wakcynologia praktyczna. Wyd. α-media Press. Warszawa 2014. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> Aktualna Ustawa o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Krajewska-Kułak E.: Zarys mikologii dla pielęgniarek. Wyd. Czelej, Lublin 2005. Lrving W., Boswell T.: Krótkie wykłady Mikrobiologia medyczna. PWN, Warszawa 2012. Magdzik W., Naruszewicz-Lesiuk D., Zieliński A.: Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka. Wyd. α-media Press. Warszawa 2007.
-----	---	--

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu MIKROBIOLOGIA I PARAZYTOLOGIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY uczenia <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
A.W.17	klasyfikację drobnoustrojów z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka;	wykłady	test pisemny jednokrotnego wyboru
A.W.18	definiuje podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej	wykłady	test pisemny jednokrotnego wyboru
UMIEJĘTNOŚCI			
A.U.6	rozpoznaje najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy i cykli życiowych oraz wywoływanych przez nie objawów chorobowych	ćwiczenia	test pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:			
1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy,		samokształcenie	referat

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Ćwiczenia	30			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		60			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,8	1,2		

FARMAKOLOGIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Farmakologia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.07.1.W	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki podstawowe, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia,		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady, samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z biologii i chemii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 50 godz. + Samokształcenie - 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Głównym celem przedmiotu jest : opanowanie wiadomości i umiejętności z zakresu działania różnych grup leków, zastosowania ich w leczeniu schorzeń narządowych i układowych oraz zasadami leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi, a także przygotowanie do wystawiania recept na leki oraz środki spożywcze niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji oraz wystawiania skierowań na badania diagnostyczne	
14.	Metody dydaktyczne	Wykłady prowadzone jako: <ul style="list-style-type: none"> • wykłady informacyjne z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych, • dyskusje dydaktyczne związane z wykładem • analiza przypadków 	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Egzamin (E) w I semestrze.</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecność na 85% wykładów (13 na 15 wykładów). • test jednokrotnego wyboru – udzielenie poprawnych odpowiedzi na 60% pytań testowych. <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Warunkiem zaliczenia jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustna prezentacja zadanego tematu w ramach samokształcenia i analiza przypadku uwzględniając wskazania, przeciwwskazania oraz interakcje lekowe.
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do farmakologii. Podstawowe pojęcia, definicja leku, farmakokinetyka i biodostępność, koncepcja receptora. Pojęcia: agonisty, antagonisty, częściowego agonisty, dawki i drogi podania leku 2. Leki wpływające na autonomiczny układ nerwowy 3. Ośrodkowy układ nerwowy- leki psychotropowe, przeciwpadaczkowe, nasennei uspokajające. 4. Środki znieczulające ogólnie i miejscowo. 5. Leki przeciwbólowe. Niesteroidowe leki przeciwzapalne i opioidy. Leki przeciwgorączkowe. 6. Układ sercowo-naczyniowy. Leki stosowane w niewydolności krążenia. Leki przeciwarytmiczne. 7. Leczenie nadciśnienia tętniczego. 8. Leczenie choroby niedokrwiennej serca i zawału mięśnia sercowego, leczenie hiperlipidemii. 9. Leki przeciwalergiczne, glikokortykosteroidy. Wstrząs – stosowanie leków. 10. Farmakoterapia chorób krwi i układu krwiotwórczego. 11. Leczenie stosowane w chorobach układu pokarmowego. 12. Leki stosowane w cukrzycy: insulinoterapia i doustne leki przeciwcukrzycowe 13. Leki stosowane w chorobach układu oddechowego 14. Hormony, witaminy, zastosowanie. Leczenie chorób układu dokrewnego. 15. Leki stosowane w zakażeniach bakteryjnych, wirusowych, grzybiczych i pasożytniczych. 16. Zasady wypisywania recept oraz skierowań na badania diagnostyczne. <p>Samokształcenie Celem samokształcenia jest aktualizowanie wiedzy dotyczącej zagadnień farmakokinetyki i farmakodynamiki leków oraz rozwijanie umiejętności samodzielnego korzystania z różnych dostępnych źródeł dotyczących farmakologii.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Leki stosowane w eradykacji <i>helicobacter pylori</i>. 2. Zastosowanie NLPZ w terapii. 3. Preparaty stosowane w żywieniu enteralnym i parenteralnym. 4. Rola witamin i mikroelementów dla prawidłowego rozwoju organizmu człowieka. 5. Wpływ leków oraz środków psychoaktywnych na rozwój zarodka i płodu. 6. Leczenie hormonalne w różnych fazach życia kobiety. 7. Posługuje się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna :</p> <ul style="list-style-type: none"> • poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania i powodowane przez nie przemiany w ustroju i działania uboczne; • podstawowe zasady farmakoterapii; • poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postaci i drogi ich podawania; • wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków; • ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji, i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków; • zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich • zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych; • posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych • wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich • przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rajtar-Cynke G. red. Farmakologia podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauk o zdrowiu akademii medycznych. Wydanie II PZWL Warszawa 2013. 2. Schmid B, Strub P, Studer A. red. wydania polskiego Prandota J. farmakologia dla zawodów pielęgniarstwa. MedPharm 2013. 3. Juzwenko K. Orzechowska.: Farmakologia kliniczna : Znaczenie w praktyce medycznej. Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2006. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kostowski W, Herman Z. Farmakologia – podstawy farmakoterapii (tom I i II). Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010. 2. Podlewski J, Chwalibogowska – Podlewska A. Leki Współczesnej Terapii. Split Trading. Wydawnictwa Fundacji PB Buchner, Warszawa 2009. 	

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu FARMAKOLOGIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
A.W.19	charakteryzuje poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania i powodowane przez nie przemiany w ustroju i działania uboczne	wykłady	test jednokrotnego wyboru

A.W.20	-omawia podstawowe zasady farmakoterapii	wykłady	test jednokrotnego wyboru
A.W.21	-poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania;	wykłady	test jednokrotnego wyboru
A.W.22.	zna wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków	wykłady	test jednokrotnego
A.W.23.	zna ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków	wykłady	test jednokrotnego wyboru
A.W.24.	zna zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich	wykłady	kolokwium
A.W.25.	zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi;	wykłady	test jednokrotnego wyboru

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu FARMAKOLOGIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć	Metody weryfikacji
UMIEJĘTNOŚCI. Absolwent potrafi;			
A.U.7	szacować niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych;	wykłady	test jednokrotnego wyboru
A.U.8	posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych	wykłady	test jednokrotnego wyboru
A.U.9	wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich;	samokształcenie	wystawienie recepty
A.U.10	przygotowywać zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza;	samokształcenie	prezentacja ustna analiza przypadku
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów</p>		samokształcenie	test jednokrotnego wyboru prezentacja ustna analiza przypadku

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	50			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		65			
Punkty ECTS za moduł/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,5	0,5		

RADIOLOGIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Radiologia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		PI.08.2.W PI.08.2. C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki podstawowe, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia II semestru, I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z anatomii	
11	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 5 godz. Ćwiczenia - 10 godz. + Samokształcenie - 15 godz.	
12	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: poznanie współczesnych metod radiologii i techniki obrazowej oraz przedstawienie roli pielęgniarki w badaniach z zakresu diagnostyki obrazowej.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych. Praca w grupach ćwiczeniowych.	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) - wykłady w II semestrze. Pozytywny wynik z odpowiedzi ustnej z tematów obowiązujących na wykładach. Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w II semestrze. Frekwencja 100% potwierdzona listą obecności. Zaliczenie na podstawie odpowiedzi ustnej z tematyki ćwiczeń. Forma i warunki zaliczenia samokształcenia: Praca pisemna na zaproponowane lub inne tematy związane z diagnostyką obrazową.	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nowoczesne techniki obrazowania – rodzaje, wskazania, przydatność w diagnostyce chorego. 2. Skutki promieniowania jonizującego na żywy organizm. 3. Zasady ochrony przed promieniowaniem jonizującym. 4. Radioterapia – rodzaje, wskazania. 5. Środki cieniujące, postępowanie w wypadkach ich nietolerancji. <p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zadania pielęgniarki w diagnostycznych badaniach obrazowych. 2. Rola pielęgniarki w badaniach kontrastowych. 3. Opieka nad chorym leczonym radioterapią. <p>Samokształcenie Celem samokształcenia jest doskonalenie wiedzy i umiejętności w zakresie diagnostyki obrazowej.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnostyka obrazowa sutka. 2. Angiografia obwodowa z objęciem procedur zabiegowych. 3. Ultrasonografia z zastosowaniem środków kontrastowych. 4. Rezonans magnetyczny wysokoteslowy (co najmniej 3T).
17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej.
Umiejętności		<p>W zakresie umiejętności student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosować zasady ochrony radiologicznej 	
Kompetencje społeczne		<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	
			<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Canavaugh B. M., (red.) Rowiński W.: Badania laboratoryjne i obrazowe dla pielęgniarek, Wydanie I, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2007. 2. Nigel R., Berman L., De Lacey G., red. Pruszyński B.:Radiologia w stanach nagłych. Wyd. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2007.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Jakubowski W.: Błędy i pomyłki w diagnostyce ultrasonograficznej, Wydanie I, Roztoczańska Szkoła Ultrasonografii, Warszawa 2005. 2. Jakubowski W.: Diagnostyka obrazowa w chorobach sutka, Wydanie I, Roztoczańska Szkoła Ultrasonografii, Warszawa 2005. 3. Kawęcki P.: Badanie ultrasonograficzne żył kończyn dolnych, Wydanie I, Medipage, Warszawa 2005.
------------	---	--

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu RADIOLOGIA
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
A.W.26	metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej.	wykłady	sprawdzian ustny
UMIEJĘTNOŚCI			
A.U.11	stosować zasady ochrony radiologicznej.	ćwiczenia	sprawdzian ustny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do: 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.		samokształcenie	praca pisemna

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	5			
	Ćwiczenia	10			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
		0			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		30			
Punkty ECTS za moduł/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	1,4		

PSYCHOLOGIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Psychologia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		PI. 09.1. W PI. 09.1. C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki społeczne, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, I roku studiów • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz. Ćwiczenia - 15 godz. + Samokształcenie - 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu jest: zapoznanie studentów z pojęciami psychologicznymi, podstawowymi mechanizmami zachowań człowieka i uwarunkowaniami jego prawidłowego i zaburzonego funkcjonowania. Przygotowanie studentów do dostrzegania zależności człowieka od otoczenia, przemian zachodzących w procesie jego rozwoju oraz wpływu różnych sytuacji na jego zachowanie. Doskonalenie umiejętności interpersonalnego komunikowania się oraz wdrażanie do podejmowania współpracy z psychologami oraz korzystania z wyników badań psychologicznych.</p>	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych Praca w grupach ćwiczeniowych	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Egzamin (E) – wykłady w I semestrze. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie pozytywnej oceny z ćwiczeń z tego samego przedmiotu. Egzamin przeprowadzany jest w formie odpowiedzi ustnej na podstawie podanych zagadnień. Warunkiem zaliczenia wykładów jest otrzymanie z egzaminu końcowego co najmniej oceny dostateczny.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) w I semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest 100% frekwencja na zajęciach oraz uzyskanie pozytywnej oceny z prezentacji multimedialnej.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Samokształcenie zaliczane jest na ćwiczeniach. Warunkiem zaliczenia jest przygotowanie pracy pisemnej na podany temat.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osobowość – struktura, mechanizmy, rozwój. Zachowanie człowieka w sytuacjach społecznych. 2. Bio -psycho - społeczny model zdrowia i choroby. 3. Choroba jako sytuacja trudna. 4. Stres a zdrowie. 5. Specyficzne problemy związane z chorobą oraz niepełnosprawnością. <p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rola psychologii w pracy pielęgniarskiej. 2. Psychologiczne uwarunkowania kontaktu z pacjentem. Komunikacja w obrębie personelu medycznego. 3. Psychologia kliniczna- działy i obszar zainteresowań. Udzielanie pomocy psychologicznej. 4. Psychologiczne aspekty stanu zdrowia człowieka. 5. Zbieranie danych o stanie psychicznym pacjenta. Współpraca z psychologiem. 6. Rozwój człowieka a stan jego zdrowia. 7. Problemy psychologiczne w pracy pielęgniarskiej. 8. Wypalenie zawodowe w pracy pielęgniarki <p>Samokształcenie Celem samokształcenia jest wdrażanie studentów do podejmowania działań doskonalących umiejętność współpracy w zespole terapeutycznym przy rozwiązywaniu różnych sytuacji w sferze psychologicznej oraz kształtowanie umiejętności komunikowania się z pacjentem i zespołem terapeutycznym.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Sytuacje jatrogenne w relacjach pielęgniarka – analiza przypadku. 10. Reakcje pacjenta na fakt choroby i hospitalizacji - analiza przypadku.

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> psychologiczne podstawy rozwoju człowieka, jego zachowania prawidłowe i zaburzone; problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych; etapy rozwoju psychicznego człowieka i występujące na tych etapach prawidłowości; pojęcie emocji i motywacji oraz zaburzenia osobowościowe; istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej; techniki redukowania lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne; oceniać wpływ choroby i hospitalizacji na stan fizyczny i psychiczny człowieka; oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, frustracja, konflikt, trauma, żałoba) oraz przedstawiać elementarne formy pomocy psychologicznej; identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się; wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarskiej; tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu wskazywać i stosować właściwe techniki redukowania lęku i metody relaksacyjne; stosować mechanizmy zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; przestrzegania praw pacjenta; samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Brzezińska A. I. (2013). Psychologiczne portrety człowieka. Gdańsk: GWP. Franken R. (2013). Psychologia motywacji. Gdańsk: GWP. Kowalik S. (2007). Psychologia rehabilitacji. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Łosiak W. (2008). Psychologia stresu. Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne. Paluchowski W. J. (2007). Diagnoza psychologiczna. Proces – narzędzia – standardy. Warszawa: Oficyna Wydawnicza ŁOŚGRAF. 	

Literatura uzupełniająca:

1. Koziński J. (2009). Nowe idee psychologii. Gdańsk: GWP.
2. Sęk H., Cieślak R. (2013). Wsparcie społeczne stres i zdrowie. Warszawa Wydawnictwo Naukowe PWN.
3. Studzińska M., Palus G. (2008). Psychologia w położnictwie i ginekologii. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
4. Suchańska A. (2007). Rozmowa i obserwacja w diagnozie psychologicznej, Warszawa: Wydawnictwa akademickie i profesjonalne.
5. Trempała J. (2011). Psychologia rozwoju człowieka. Warszawa Wydawnictwo Naukowe PWN.
6. Trzebińska E. (2008). Psychologia pozytywna. Warszawa: Wydawnictwa akademickie i profesjonalne

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu PSYCHOLOGIA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu kształcenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA. STUDENT ZNA:			
B.W1	psychologiczne podstawy rozwoju człowieka, jego zachowania prawidłowe i zaburzone;	wykłady	egzamin ustny
B.W.2	problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych;	wykłady	egzamin ustny
B.W.3	etapy rozwoju psychicznego człowieka i występujące na tych etapach prawidłowości;	wykłady	egzamin ustny
B.W.4	pojęcie emocji i motywacji oraz zaburzenia osobowościowe	wykłady	egzamin ustny
B.W.5	istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej;	wykłady	egzamin ustny
B.W.6	techniki redukcji lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego	wykłady	egzamin ustny
UMIEJĘTNOŚCI. ABSOLWENT POTRAFI:			
B.U1.	rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne;	ćwiczenia	sprawdzian pisemny
B.U2.	oceniać wpływ choroby i hospitalizacji na stan fizyczny i psychiczny człowieka;	ćwiczenia	sprawdzian pisemny
B.U3.	oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, frustracja, konflikt, trauma, żałoba) oraz przedstawiać elementarne formy pomocy psychologicznej;	ćwiczenia	sprawdzian pisemny
B.U4.	identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się;	ćwiczenia	sprawdzian pisemny
B.U5.	wykorzystywać techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarskiej;	ćwiczenia	sprawdzian pisemny
B.U6.	tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu	ćwiczenia	sprawdzian pisemny
B.U7.	wskazywać i stosować właściwe techniki redukcji lęku i metody relaksacyjne;	ćwiczenia	sprawdzian pisemny

B.U8.	stosować mechanizmy zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego;	ćwiczenia	sprawdzian pisemny
-------	--	-----------	--------------------

KOMPETENCJE SPOLECZNE

W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:

- 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- 2) przestrzegania praw pacjenta;
- 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;
- 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
- 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
- 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

samokształcenie

praca pisemna

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		60			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,5	0,5		

SOCJOLOGIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Socjologia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI. 10.1. W PI. 10.1. C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki społeczne, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia II semestru, I roku studiów • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godz. Ćwiczenia - 15 godz. + Samokształcenie – 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 punkt ECTS Ćwiczenia – 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie postrzegania i właściwej identyfikacji społeczno - kulturowych uwarunkowań życia człowieka oraz wykazanie postawy wrażliwości na sytuację społeczną człowieka w jej uwarunkowaniach związanych ze zdrowiem i chorobą.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład prowadzony jest z wykorzystaniem środków audiowizualnych. Ćwiczenia są uzupełnieniem wykładów i polegają na analizie tekstów i dyskusjach dotyczących wybranych zagadnień.	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów: Egzamin (E) w II semestrze. Egzamin przeprowadzany jest metodą opisową na podstawie podanych wcześniej zagadnień. Praca pisemna składa się z 5 pytań opisowych. Warunkiem uzyskania pozytywnej oceny jest udzielenie co najmniej 55% poprawnych odpowiedzi.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń: Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Ocena końcowa z ćwiczeń: 50% oceny stanowić będzie ocena z kolokwium, 30% oceny stanowić będzie aktywność, 20% oceny - obecność na zajęciach. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest uzyskanie pozytywnej oceny z ćwiczeń.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia: Samokształcenie zaliczane jest na ćwiczeniach. Warunkiem zaliczenia jest aktywne uczestnictwo w zajęciach prowadzonych metodą warsztatową.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Pojęcie, przedmiot badań oraz status socjologii jako nauki. Socjologia ogólna, a socjologie szczegółowe oraz charakterystyka wybranych subdyscyplin socjologicznych. 3. Podstawowe uwarunkowania życia społecznego (przyrodnicze, ekonomiczne i kulturowe). 4. Osobowość i postawy. 5. Pojęcie i komponenty więzi społecznej (stosunki i zależności społeczne, kontrola społeczna, instytucje społeczne, organizacje społeczne). 6. Zbiorowości społeczne (pojęcie kategorii i zbiorowości społecznej, pojęcie i struktura grupy społecznej, podział i klasyfikacja grup społecznych, społeczność lokalna, naród). 7. Założenia i dyrektywy metodologiczne badań socjologicznych oraz metody i techniki badań socjologicznych. <p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Powstanie i rozwój socjologii (na przykładzie wybranych klasyków dyscypliny). Badania społeczne i kierunki socjologiczne przełomu IX i XX w. 9. Współczesne perspektywy socjologiczne. 10. Struktura społeczna. Teoria struktury społecznej, pojęcie i typologia procesów społecznych, klasy i warstwy społeczne, zróżnicowanie społeczno-zawodowe, mobilność społeczna. 11. Socjalizacja. Pojęcie socjalizacji, rola społeczna, rodzaje socjalizacji, resocjalizacja. 12. Kultura. Kultura jako wyróżnik człowieka, wielość kultur i relatywizm kulturowy, dziedziny kultury i kultura symboliczna, kultura jako przedmiot zainteresowania socjologii 13. Interakcje społeczne. 14. Rodzina jako podstawowa mikrostruktura społeczna. 15. Działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży;

		<p>Samokształcenie Celem samokształcenia jest pogłębianie wiedzy dotyczącej metod i technik diagnozowania oraz rozwiązywania problemów społecznych dotyczących zdrowia i choroby.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. System wsparcia instytucjonalnego rodziny z problemami zdrowotnymi. 2. Rola społeczna pielęgniarki/pielęgniarsza i jej uwarunkowania. 3. Znaczenie społeczne rodziny w kontekście zdrowia i choroby. 4. Role społeczne w sytuacji choroby i/lub niepełnosprawności. 						
17.	Zamierzone efekty uczenia	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="343 394 531 723">Wiedza</td> <td data-bbox="531 394 1559 723"> <p>W zakresie wiedzy student zna :</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu; • wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych; • zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu; • pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej; • zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="343 723 531 875">Umiejętności</td> <td data-bbox="531 723 1559 875"> <p>W zakresie umiejętności student potrafi :</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjami patologiom wśród dzieci i młodzieży; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="343 875 531 1305">Kompetencje społeczne</td> <td data-bbox="531 875 1559 1305"> <p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. </td> </tr> </table>	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna :</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu; • wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych; • zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu; • pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej; • zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć; 	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student potrafi :</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjami patologiom wśród dzieci i młodzieży; 	Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna :</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu; • wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych; • zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu; • pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej; • zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć; 							
Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student potrafi :</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjami patologiom wśród dzieci i młodzieży; 							
Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 							
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szacka B., Wprowadzenie do socjologii, Oficyna Naukowa, Warszawa 2008. 2. Sztompka P., Socjologia. Analiza społeczeństwa, Wyd. Znak, Kraków 2002. 3. Stępień J.: Wstęp do socjologii, psychologii i organizacji pracy.eMPi2, Poznań 2000 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Goodman N., Wstęp do socjologii, Zysk i S-ka, Poznań 2001. 						

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu SOCJOLOGIA
w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA. Absolwent wie i zna:			
B.W7.	pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu;	wykłady	sprawdzian pisemny
B.W8.	wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych;	wykłady	sprawdzian pisemny
B.W9.	zakres interakcji społecznej i proces socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu;	wykłady	sprawdzian pisemny
B.W10.	pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej;	wykłady	sprawdzian pisemny
B.W11.	zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć;	wykłady	sprawdzian pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
B.U9.	proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży;	ćwiczenia	praca pisemna
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>		samokształcenie	praca pisemna

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
	Ćwiczenia	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		45			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,1	0,9		

PEDAGOGIKA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Pedagogika	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		PI .11.1 .W PI .11.2. W PI .11.2. C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki społeczne, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I i II semestru, I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I, II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Brak wymagań	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godz. (I sem.) Wykłady - 15 godz. (II sem.) Ćwiczenia -15 godz. (II sem.) + Samokształcenie - 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 2 punkty ECTS Ćwiczenia – 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Cele uczenia się: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie studentów z koncepcjami pedagogicznymi, stosowanymi w wychowaniu. • ukazanie genezy współczesnej szkoły i instytucji wychowawczych. • zapoznanie z teoretycznymi podstawami pedagogiki: przedmiotem, celami, zadaniami. • kształtowanie właściwych wychowawczo postaw, wobec dzieci i młodzieży. • zapoznanie z mechanizmami socjalizacyjnymi, funkcjonującymi w społeczeństwie • rozwijanie zainteresowania pracą z dziećmi i młodzieżą. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z zastosowaniem środków wizualnych Dyskusja Praca w grupach	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) – wykłady w I i II semestrze. Obecność na zajęciach , zaliczenie pisemne pod koniec II semestru.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze. Obecność na zajęciach, aktywność podczas zajęć, praca w grupach, ocenianie ciągle, pisemne kolokwium z treści obejmujących I i II semestr.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Samokształcenie zaliczane jest na ćwiczeniach w II semestrze. Metodą zaliczenia jest pisemne kolokwium.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wprowadzenie do pedagogiki jako nauki o wychowaniu. Pedagogika w relacjach z innymi naukami. 2. Podstawowe pojęcia pedagogiki: wychowanie, kształcenie, nauczanie, uczenie się, norma, patologia, i inne. 3. Interpretacja podstawowych pojęć: socjalizacja i wychowanie w wąskim i szerokim ujęciu. 4. Cechy wychowania oraz psychospołeczne warunki jego skuteczności. 5. Dziedziny wychowania: wychowanie fizyczne i zdrowotne, moralne, społeczne, umysłowe, politechniczne, estetyczne. 6. Wpływ rodziny, szkoły, grup rówieśniczych i mediów na kształtowanie się postaw jednostki. Kondycja rodzicielstwa w XXI wieku. 7. Problem przemocy w wychowaniu. Przemoc w rodzinie i szkole –przyczyny, formy i skutki. 8. Sytuacja dziecka w rodzinie dotkniętej problemem alkoholowym. 9. Współczesny dyskurs o nauczycielu. 10. Edukacja wobec wyzwań nowego stulecia. 11. Problemy zdrowotne i społeczne współczesnego człowieka – przykłady. <p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe działy, funkcje, pedagogiki jako nauki. 2. Metody wychowania – metoda modelowania, zadaniowa, perswazyjna, karania i nagradzania, metody oddziaływań grupowych (stosowanie metod w odniesieniu do zachowań, normalnych, zaburzonych, patologicznych). 3. FAS – Alkoholowy Zespół Płodowy, przyczyny, zapobieganie, przejawy, projekcja filmu. 4. Możliwości zapobiegania przemocy w rodzinie i szkole. 5. Postępowanie wychowawcze z dzieckiem przewlekle chorym (praca z dzieckiem chorym na cukrzycę, gruźlicę, dychawicę oskrzelową, chorobę sierocą, z dzieckiem z wadą serca, z niepełnosprawnością motoryczną). 6. Zasady i formy współpracy nauczycieli i wychowawców z pracownikami służb medycznych.

		<p>Samokształcenie Celem samokształcenia jest rozwijanie umiejętności samodzielnego korzystania i zastosowania w zadaniach zawodowych aktualnie dostępnych narzędzi i źródeł wiedzy pedagogicznej.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Metody kształcenia i wychowania w pracy zawodowej pielęgniarek/pielęgniarzy. 2. Metody nauczania i wychowania istotne w pracy edukacyjnej stosowane w pielęgniarstwie. 3. Nauczanie problemowe, uczenie się przez doświadczenie, studium przypadku, symulacji, inscenizacji. 4. Edukacja zdrowotna formą pedagogizacji w zdrowiu i chorobie. 						
17.	Zamierzone efekty uczenia się	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="339 577 552 960">Wiedza</td> <td data-bbox="552 577 1557 960"> <p>W zakresie wiedzy student zna/i :</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnicuje pojęcia dewiacji i zaburzenia ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej; • zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć; • podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania); • problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej; • metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="339 960 552 1223">Umiejętności</td> <td data-bbox="552 960 1557 1223"> <p>W zakresie umiejętności student potrafi :</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży; • rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarstwach; • opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="339 1223 552 1621">Kompetencje społeczne</td> <td data-bbox="552 1223 1557 1621"> <p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, </td> </tr> </table>	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna/i :</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnicuje pojęcia dewiacji i zaburzenia ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej; • zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć; • podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania); • problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej; • metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych; 	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student potrafi :</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży; • rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarstwach; • opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców; 	Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy,
Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna/i :</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnicuje pojęcia dewiacji i zaburzenia ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej; • zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć; • podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania); • problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej; • metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych; 							
Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student potrafi :</p> <ul style="list-style-type: none"> • proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży; • rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarstwach; • opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców; 							
Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, 							
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ciechaniewicz W, Pedagogika, Warszawa 2000, PZWL. 2. Łobocki M- Teoria wychowania w zarysie, Kraków 2008. 3. Śliwerski B.(red.) – Pedagogika, T. I, II, Gdańsk 2006. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kwieciński Z. - Śliwerski B.– Pedagogika, T. I i II. Warszawa 2004. 						

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu PEDAGOGIKA w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA. W ZAKRESIE WIEDZY STUFENT WIE I ROZUMIE:			
B.W10.	Pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej	wykłady	zaliczenie pisemne obecność na zajęciach aktywność podczas zajęć
B.W11.	zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć;	wykłady	zaliczenie pisemne obecność na zajęciach, aktywność podczas zajęć
B.W12.	Podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania)	wykłady	zaliczenie pisemne obecność na zajęciach, aktywność podczas zajęć
B.W13.	Problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej	wykłady	zaliczenie pisemne obecność na zajęciach, aktywność podczas zajęć
B.W14.	Metodykę edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych	wykłady	zaliczenie pisemne obecność na zajęciach, aktywność podczas zajęć
UMIEJĘTNOŚCI			
B.U9.	proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży;	ćwiczenia	kolokwium pisemne
B.U10.	rozpoznawać potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarstkich;	ćwiczenia	kolokwium pisemne
B.U11.	opracowywać programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców;	ćwiczenia	kolokwium pisemne
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 		samokształcenie	kolokwium pisemne

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		60			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,7	1,3		

PRAWO MEDYCZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Prawo	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		PI 12.2 W	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki społeczne, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia II semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nią osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godz. + Samokształcenie - 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: <ul style="list-style-type: none"> • dostarczenie wiedzy z podstaw prawa medycznego dotyczącego wykonywania zawodu pielęgniarki w krajowym systemie zdrowotnym; • nauczenie interpretacji przepisów prawa mających zastosowanie w praktyce; • zachęcenie do postępowania zgodnie z prawem i wyrobienie odpowiedzialności za podejmowanie decyzji. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych Praca w grupach ćwiczeniowych	
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (ZO) - wykłady w II semestrze. Ocenianie metodą testu. Testy składają się z 20 pytań otwartych. Ocena w skali 0 – 4. Czas trwania egzaminu – 45 min. Ocena pozytywna, jeżeli student uzyskał co najmniej 51% punktów. Przewiduje się 3 testy cząstkowe do zaliczenia materiału z wykładów.	

16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prawo w organizacji życia społecznego. 2. Podstawowe elementy prawa cywilnego. 3. Podstawowe pojęcia z zakresu administracji publicznej. 4. Podstawy prawne wykonywania zawodów medycznych. 5. Formy organizacyjno-prawne udzielania świadczeń zdrowotnych. 6. Prawne formy wykonywania zawodu pielęgniarstwa. 7. Prawo do świadczeń zdrowotnych na podstawie ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. 8. Prawa pacjenta. 						
17.	Zamierzone efekty uczenia	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="336 450 528 882">Wiedza</td> <td data-bbox="528 450 1554 882"> <p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy; • podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej; • podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarstwa, w tym prawa i obowiązki pielęgniarstwa, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarstwa i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków; • zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa; • prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta; </td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 882 528 1261">Umiejętności</td> <td data-bbox="528 882 1554 1261"> <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna przepisy prawne dotyczące wykonywania zawodu pielęgniarstwa i udzielania świadczeń zdrowotnych; • zna możliwości stosowania odpowiedzialności zawodowej, karnej i cywilnej w zakresie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i udzielania świadczeń zdrowotnej; • podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej </td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 1261 528 1637">Kompetencje społeczne</td> <td data-bbox="528 1261 1554 1637"> <p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, </td> </tr> </table>	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy; • podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej; • podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarstwa, w tym prawa i obowiązki pielęgniarstwa, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarstwa i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków; • zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa; • prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta; 	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna przepisy prawne dotyczące wykonywania zawodu pielęgniarstwa i udzielania świadczeń zdrowotnych; • zna możliwości stosowania odpowiedzialności zawodowej, karnej i cywilnej w zakresie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i udzielania świadczeń zdrowotnej; • podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej 	Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy,
Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy; • podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej; • podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarstwa, w tym prawa i obowiązki pielęgniarstwa, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarstwa i położnych oraz prawa i obowiązki jego członków; • zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa; • prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta; 							
Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna przepisy prawne dotyczące wykonywania zawodu pielęgniarstwa i udzielania świadczeń zdrowotnych; • zna możliwości stosowania odpowiedzialności zawodowej, karnej i cywilnej w zakresie funkcjonowania systemu ochrony zdrowia i udzielania świadczeń zdrowotnej; • podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej 							
Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, 							

18.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Kubiak R.: Prawo medyczne. C. H. Beck, Warszawa 2010.

Literatura uzupełniająca:

1. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039 ze zm).
2. Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. 2011 r. Nr 174, poz. 1038 ze zm).
3. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. 2011 Nr 112 poz. 654 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 ze zm.).

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu PRAWO w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
B.W15.	zna podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy	wykłady	test pisemny
B.W16.	podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej;	wykłady	test pisemny
B.W17.	podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarki, w tym prawa i obowiązki pielęgniarki, organizacje i zadania samorządu zawodowego pielęgniarek i położnych, oraz prawa i obowiązki jego członków;	wykłady	test pisemny
B.W18.	zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarki;	wykłady	test pisemny
B.W19.	prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta;	wykłady	test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
B.U12.	stosować przepisy prawa dotyczące praktyki zawodowej pielęgniarki;	wykłady	test uzupełnień
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>		wykłady samokształcenie	test pisemny

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		30			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,5	0,5		

ZDROWIE PUBLICZNE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Zdrowie Publiczne	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI. 13.1. W PI. 13.1. C PI. 13.2. W PI. 13.2. C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki społeczne, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I, II semestru • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I, II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Wiedza z zakresu profilaktyki, epidemiologii, promocji zdrowia na poziomie szkoły średniej.	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 15 godz. (I sem.) Ćwiczenia - 30 godz. (I sem.) + Samokształcenie - 10 godz. Wykłady – 15 godz. (II sem.) + Samokształcenie - 5 godz. Ćwiczenia - 30 godz. (II sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 2 punkty ECTS Ćwiczenia - 2 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Dostarczenie wiedzy na temat koncepcji zdrowia publicznego, wartości i znaczenia zdrowia w funkcjonowaniu jednostki, rodziny, społeczeństwa w otaczającym środowisku. Ocena stanu zdrowia i potrzeb zdrowotnych w oparciu o dostępne wskaźniki. Znaczenie poszczególnych czynników środowiskowych i społecznych w kształtowaniu sytuacji zdrowotnej jednostki i grupy.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem technik audiowizualnych Praca w grupach, dyskusja dydaktyczna.	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) – wykłady w I semestrze. Egzamin (E) – wykłady w II semestrze.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie (Z) – ćwiczenia w I semestrze. Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze.</p> <p><u>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</u></p> <p>1. Forma i warunki zaliczenia <i>wykładów</i>: Zaliczenie po I semestrze: obecność na zajęciach oraz test jednokrotnego/wielokrotnego wyboru. Egzamin pisemny po II semestrze: test jednokrotnego/wielokrotnego wyboru.</p> <p>2. Forma i warunki zaliczenia <i>ćwiczeń</i>: Zaliczenie z oceną umiejętności bieżących zdobywanych podczas realizacji ćwiczeń, obecność na zajęciach i aktywny udział w ćwiczeniach, jedno kolokwium semestralne po zakończeniu realizacji treści programowych dokonane przez prowadzącego, nie później niż na ostatnich ćwiczeniach (zajęciach) w danym semestrze.</p> <p>3. Forma i warunki zaliczenia <i>samokształcenia</i>: Ocena na podstawie pracy semestralnej studenta. Zadanie w formie prezentacji i konspektu.</p>
-----	--	--

16.

**Treści merytoryczne przedmiotu
oraz sposób ich realizacji**

Tematy wykładów:

1. Wprowadzenie do przedmiotu. Podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia publicznego w odniesieniu do jednostki i zbiorowości. Zakres i zadania zdrowia publicznego i medycyny społecznej. Kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia.
2. Wpływ czynników społeczno - ekonomicznych na zdrowie. Mierniki zdrowia. Wskaźniki jakości życia.
3. Globalne wyzwania zdrowotne. Współczesne strategie ochrony zdrowia. Agenda 21- Strategia Zdrowia w XXI wieku.
4. Istota profilaktyki i prewencji chorób. Profilaktyka wybranych chorób społecznych i cywilizacyjnych.
5. Wybrane organizacje światowe: międzynarodowe, krajowe - działające w obszarze zdrowia publicznego. Narodowy Program Zdrowia – jego uwarunkowania i realizacja.
6. Cele i zadania epidemiologii. Podstawowe pojęcia w epidemiologii. Sytuacja epidemiologiczna w Polsce i świecie. Źródła informacji epidemiologicznej. Metody badań epidemiologicznych. Epidemiologia chorób zakaźnych i niezakaźnych. Drogi szerzenia się zarazków i drobnoustrojów chorobotwórczych. Podstawy nadzoru sanitarno-epidemiologicznego. Postępowanie w przypadku odnotowania ogniska epidemiologicznego.
7. Organizacja ochrony zdrowia. Cele i zadania systemów ochrony zdrowia. Organizacja systemu ochrony zdrowia w Polsce na tle historycznym. Podstawowa Opieka Zdrowotna - jej miejsce i znaczenie w świetle nowoczesnej polityki zdrowotnej.
8. Systemy organizacji ochrony zdrowia w Unii Europejskiej i na świecie (wybrane przykłady). Zasady świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych w Polsce i krajach Unii Europejskiej.
9. Źródła finansowania opieki zdrowotnej.
10. Jakość w ochronie zdrowia.
11. Początki zorganizowanej ochrony zdrowia w Polsce i na świecie. Podstawowe pojęcia z zakresu zarządzania, organizacji ochrony zdrowia, ekonomiki i marketingu.
12. Międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF).
13. Koncepcja opieki medycznej w szkole jako element zdrowia publicznego.
14. Koncepcja medycyny pracy w Polsce jako element zdrowia publicznego.
15. Higiena jako nauka. Zadania ochrony zdrowia wynikające z zagrożeń ekologicznych.

		<p>Tematy ćwiczeń:</p> <p>I. Semestr I</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kulturowe i społeczne uwarunkowania zdrowia publicznego. 2. Wpływ czynników społeczno - ekonomicznych na zdrowie. 3. Profilaktyka i prewencja wybranych chorób. 4. Ocena światowych trendów dotyczących ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych. 5. Badania epidemiologiczne. <p>II. Semestr II</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Systemy organizacji ochrony zdrowia w Unii Europejskiej i na świecie (wybrane przykłady). Analiza i ocena funkcjonowania systemów opieki zdrowotnej. 7. Źródła finansowania opieki zdrowotnej. 8. Jakość w ochronie zdrowia. 9. Międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF). 	
		<p>Samokształcenie</p> <p>Celem samokształcenia jest: przygotowanie do aktywnego kształtowania prawidłowych zachowań zdrowotnych wobec siebie i różnych grup społecznych.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja opieki zdrowotnej nad wybranymi grupami ludności (ratownictwo medyczne, opieka nad matką i dzieckiem, choroby społeczne). 2. Patologie społeczne i ich konsekwencje. 3. Sytuacja epidemiologiczna w Polsce i świecie. 	
17.	Zamierzone efekty uczenia	Umiejętności	<p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zadania z zakresu zdrowia publicznego; • kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego; • podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby; • istotę profilaktyki i prewencji chorób; • zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej; • swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy; • międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF). <p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oceniać światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych; • analizować i oceniać funkcjonowanie różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikować źródła ich finansowania; • stosować międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF);

		Kompetencje społeczne	W zakresie kompetencji społecznych student: <ul style="list-style-type: none"> • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		Literatura podstawowa: <ol style="list-style-type: none"> 1. Sygit M. Zdrowie publiczne. Warszawa: Wolters Kluwer Polska 2017. 2. Wojtczak A. Zdrowie publiczne : najważniejsze zagadnienia dla studiujących i zainteresowanych nauką o zdrowiu, CeseWu 2017. Literatura uzupełniająca: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kulik T, Pacian A: Zdrowie publiczne. Wydawnictwo lekarskie PZWL 2015. 2. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 o zawodzie pielęgniarki i położnej. 3. Narodowy Program Zdrowia 2006-2020.

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu ZDROWIE PUBLICZNE w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
B.W20.	zadania z zakresu zdrowia publicznego	wykłady	test uzupełnień
B.W21.	kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego;	wykłady	test uzupełnień
B.W22.	zna podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby	wykłady	test uzupełnień
B.W23.	istotę profilaktyki i prewencji chorób	wykłady	test uzupełnień
B.W24.	zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej;	wykłady	test uzupełnień
B.W25.	określa swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy	wykłady	test uzupełnień
UMIEJĘTNOŚCI. STUDENT POTRAFI:			
B.U13.	oceniać światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych;	ćwiczenia	test uzupełnień
B.U14.	analizować i oceniać funkcjonowanie różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikować źródła ich finansowania;	ćwiczenia	test uzupełnień
B.U15.	stosować międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF);	ćwiczenia	test uzupełnień

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

D.K5.	<ul style="list-style-type: none"> • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	samokształcenie	prezentacja konspekt ocena 360 ⁰
--------------	--	-----------------	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Ćwiczenia	60			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	15			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		105			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		3,0	1,0		

ETYKA ZAWODU PIEŁĘGNIARKI

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Etyka zawodu pielęgniarki	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.14.1.W PI.14.1.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki społeczne, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, I roku studiów • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Seminarium Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz. Seminarium - 15 godz.+ Samokształcenie - 10 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkty ECTS Seminarium - 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Przedmiot ukazuje założenia etyki pielęgniarstwa, dające studentowi umiejętność poszukiwania w praktyce rozwiązań problemów etycznych z zakresu pielęgniarstwa. <p>Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstawami historii myśli filozoficznej i etycznej w Polsce; • zasadami etyki w pielęgniarstwie; • dylematami etycznymi współczesnej medycyny i pielęgniarstwa; • współczesną problematyką bioetyczną w odniesieniu do pielęgniarstwa; • korzystaniem w pracy własnej z dokumentów deontologicznych regulujących wykonywanie zawodu pielęgniarki i udzielania świadczeń zdrowotnych. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z zastosowaniem nowoczesnych technik audiowizualnych Dyskusja dydaktyczna Praca w grupach Praca z tekstem Studium przypadku Burza mózgów Film dydaktyczny	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) – wykłady w I semestrze. Kolokwium zaliczeniowe na koniec semestru.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia seminarium: Zaliczenie z oceną (ZO) w I semestrze. Warunkiem zaliczenia jest rozwiązywanie sytuacji problemowych na seminariach, aktywność podczas dyskusji i oraz uzyskanie pozytywnej oceny. Ocenę pozytywną uzyskuje student, który otrzyma minimum 4 pkt./6 pkt. (60% na 100%) (4 pkt. – 3,0; 3,5- pkt. -3,5; 4 pkt. – 4,0; 4,5 pkt. – 4,5; 5,5-6 pkt. - 5). Rozwiązanie zadania jest oceniana wg kryteriów: 1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu - 0-2 pkt. 2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy - 0-2 pkt. 3. Poprawność terminologiczna i językowa - 0-2 pkt.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia: Uzyskanie pozytywnej oceny z referatu przygotowanego samodzielnie przez studenta na proponowany temat. Ocenę pozytywną uzyskuje student, który otrzyma minimum 6 pkt./10 pkt. (60% na 100%) (6 pkt. – 3,0; 6,5-7 pkt. -3,5; 7,5-8 pkt. – 4,0; 8,5-9 pkt. – 4,5; 9,5-10 pkt. - 5). Praca jest oceniana wg kryteriów: 1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu - 0-2 pkt. 2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy - 0-2 pkt. 3. Poprawność terminologiczna i językowa - 0-2 pkt. 4. Prawidłowy i logiczny układ treści - 0-2 pkt. 5. Właściwy dobór literatury- 0-2 pkt.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etyka jako nauka filozoficzna. Podstawowe pojęcia stosowane w etyce. Przedmiot formalny i materialny etyki. Działy etyki. 2. Etyka zawodowa pielęgniarki i położnej, jako nauka stosowana. Pojęcie, przedmiot i podział etyki zawodowej pielęgniarstwa. 3. Etyka pielęgniarstwa jako nauka normatywna. Pojęcie, przedmiot i podział. Normy moralne, jako dyrektywy etyki normatywnej pielęgniarstwa. 4. Aksjologia jako teoria wartości istotnych w pielęgniarstwie. Pojęcie i klasyfikacja wartości moralnych. Wartości ogólnoludzkie, społeczne i osobowe. Wartości nadrzędne w pracy pielęgniarki Konflikty wartości moralnych w pracy pielęgniarki. 5. Dylematy etyczne w pracy pielęgniarki - aspekty podejmowania decyzji. 6. Odpowiedzialność zawodowa pielęgniarki. Pojęcie odpowiedzialności zawodowej. Rodzaje odpowiedzialności zawodowej - moralna, prawna - cywilna, karna), służbowa, materialna. Rodzaje kar za wykroczenia w zakresie odpowiedzialności zawodowej. 7. Dylematy etyczne w pracy pielęgniarek. Pojęcie i źródła dylematów etycznych. Dylemat a problem moralny. Rodzaje dylematów w pracy pielęgniarki. 8. Prawa pacjenta – regulacje prawne i deontologiczne. Pojęcie i źródła praw pacjenta. Regulacje praw pacjenta (międzynarodowe i krajowe) Unormowania deontologiczne praw pacjenta. Interpretacja praw pacjenta. Kodeks etyki zawodowej.

			<p>Tematy seminarium:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Praca nad własnym rozwojem moralnym. 2. Etyka sumienia. Sumienie jako subiektywna i ostateczna norma moralności w pracy pielęgniarki. Sumienie przed- i pouczynkowe. Zawodność i niezawodność sumienia. Rola sumienia w podejmowaniu decyzji moralnych. 3. Podejmowanie decyzji etycznych (czynniki warunkujące procesy decyzyjne). Modele podejmowania decyzji etycznych. 4. Kodeks etyki zawodowej polskiej pielęgniarki. Funkcje Kodeksu . Struktura Kodeksu. Obowiązki moralne pielęgniarki. Prawa pacjenta i prawa pielęgniarki. Uwarunkowania prawne odpowiedzialności zawodowej pielęgniarek. 5. Podejmowanie decyzji etycznych z zastosowaniem modeli podejmowania decyzji etycznych. 6. Zastosowanie przepisów kodeksu etyki zawodowej w pracy pielęgniarki 7. Rozwiązywanie dylematów etycznych i moralnych w praktyce pielęgniarskiej <p>Samokształcenie Celem samokształcenia jest pogłębianie wiedzy z zakresu podstaw filozofii i etyki w kontekście pracy zawodowej pielęgniarki, doskonalenie umiejętności rozwiązywania dylematów moralnych, kształtowanie umiejętności uzasadniania, krytyki i prowadzenia dyskusji, wyrażanie swoich opinii w oparciu o zasady etyki i własnego sumienia.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pielęgniarskie modele podejmowania decyzji. Analiza minimum 1 artykułu naukowego w formie prezentacji POWER POINT lub pliku WORD. 2. Eutanazja, eksperymenty medyczne, sztuczna prokreacja, transplantacja w kontekście istoty i dylematów etycznych. Analiza minimum 1 artykułu naukowego w formie prezentacji POWER POINT lub pliku WORD
17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna i rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedmiot etyki ogólnej i zawodowej • istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarki • problematykę etyki normatywnej, w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarki • kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej;
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwiązywać dylematy etyczne i moralne w praktyce pielęgniarskiej;
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

18.

Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

1. Fry S., Johnstone M-J., "Etyka w praktyce pielęgniarskiej", Makmed, Lublin 2009.

Literatura uzupełniająca:

1. Paszkowska M., "Prawo dla pielęgniarek", Difin, 2017.
2. Nowak P., "Etyka, śmierć i transplantacje", Wyd. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2019.

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
ETYKA ZAWODU PIELEŃNIARKI w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
C.W12.	przedmiot etyki ogólnej i zawodowej	wykłady	kolokwium
C.W13.	istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarki;	wykłady	kolokwium
C.W14.	problematykę etyki normatywnej, w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarki;	wykłady seminarium	zadanie praktyczne
C.W15.	kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej;	wykłady seminarium	zadanie praktyczne
UMIEJĘTNOŚCI			
C.U27.	rozwiązywać dylematy etyczne i moralne w praktyce pielęgniarskiej;	seminarium	zadanie praktyczne
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:		samokształcenie	praca pisemna
1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów			

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	30			
	Seminarium	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		55			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,2	0,8		

JĘZYK ANGIELSKI

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
19.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Język angielski	
20.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Studium Języków Obcych	
21.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		JO. 01.01. C JO. 01.02. C JO. 01.03. C JO. 01.04. C	
22.	Język przedmiotu	Język angielski Język polski	
23.	Typ przedmiotu	Nauki społeczne, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I, II, III, IV semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
24.	Rok studiów, semestr	Rok I, II Semestr I, II, III, IV	
25.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
26.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
27.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
28.	Wymagania wstępne	Znajomość języka angielskiego na poziomie A2(N)/B2(S) wg. ESKOJ	
29.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - (I sem.) - 30 godz. Ćwiczenia - (II sem.) - 30 godz. Ćwiczenia - (III sem.) - 30 godz. Ćwiczenia - (IVsem.) - 30 godz.	
30.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		I semestr - 1 punkt ECTS II semestr -1 punkt ECTS III semestr - 1 punkt ECTS IV semestr - 2 punkty ECTS	
31.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	<p>Celem przedmiotu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przyswojenie języka specjalistycznego z zakresu specjalności studiów dla porozumiewania się z obcokrajowcami na tematy zawodowe oraz samodzielnego czytania tekstów specjalistycznych; • rozwinięcie umiejętności językowych czytania, słuchania, mówienia i pisania w zakresie języka specjalistycznego; • osiągnięcie poziomu znajomości języka ogólnego B2 wg ESKOJ, umożliwiającego swobodną komunikację w języku angielskim w codziennych kontaktach z obcokrajowcami. 	

32.	Metody dydaktyczne	<p>Lektorat języka angielskiego realizowany jest w formie ćwiczeń praktycznych, podczas których studenci rozwijają głównie umiejętności komunikacyjne oraz znajomość słownictwa specjalistycznego.</p> <p>Oprócz pracy z tekstem stosowane są metody aktywizujące: dyskusja, symulacja, metoda przypadku, kwestionariusz, metoda sytuacyjna, projekt. Studenci pracują indywidualnie, w parach i w grupach, w zależności od rodzaju zadań.</p> <p>Liczba godzin zajęć: 2 godziny w tygodniu. Liczba tygodni: 60.</p> <p>Oprócz uczestniczenia w zajęciach studenci mogą korzystać z cotygodniowych konsultacji. W razie potrzeby organizowane są konsultacje dodatkowe.</p>
33.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w I, II, III semestrze. Egzamin (ZO i E) - ćwiczenia w IV semestrze.</p> <p>Zaliczenie semestru: Warunkiem zaliczenia semestru jest systematyczne i aktywne uczestnictwo w zajęciach, które jest oceniane w sposób ciągły oraz uzyskanie pozytywnych ocen z pisemnych prac kontrolnych (2 prace w semestrze).</p> <p>Zaliczenie przedmiotu: Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu po czterech semestrach lektoratu. Egzamin ma formę testu pisemnego obejmującego treści merytoryczne przewidziane w niniejszym sylabusie.</p>
34.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji	<p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 19. Pielęgniarstwo w Wielkiej Brytanii i w Polsce: historia i teraźniejszość. 20. Człowiek: charakterystyka zewnętrzna i wewnętrzna, części ciała, organy wewnętrzne. 21. Zdrowie i samopoczucie. 22. Najczęstsze problemy zdrowotne. 23. Personel medyczny i zadania poszczególnych członków personelu. 24. W szpitalu: nazwy oddziałów, ich specyfika; wyposażenie, sprzęt. 25. Procedura przyjęcia pacjenta do szpitala: wypełnianie dokumentów, wywiad z pacjentem. 26. Postępowanie w nagłych przypadkach, pierwsza pomoc. 27. Objawy różnych chorób i problemów zdrowotnych. 28. Opieka nad pacjentami w podeszłym wieku. 29. Zdrowie i odżywianie. 30. Układ krwionośny. 31. Opieka nad umierającymi. 32. Zasady higieny. 33. Opieka nad pacjentami z chorobami umysłowymi. 34. Monitorowanie pacjenta. 35. Środki farmakologiczne. 36. Alternatywne metody terapii.

			<p>Materiał gramatyczny:</p> <p>4. Czasy teraźniejsze i przeszłe: Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, / Formy wyrażania przyszłości / Czasowniki modalne/.</p> <p>5. Zdania rozkazujące, wykrzyknikowe, warunkowe / Zdania w stronie biernej/ Pytania pośrednie/ Pytania typu <i>question tags</i>.</p> <p>6. Konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe/ Wyrażenia oznaczające ilość/ Przymiotnik – stopniowanie/ Przysłówek – stopniowanie/ Przyimek/ Zaimek/ Liczebnik.</p>
35.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student :</p> <ul style="list-style-type: none"> zna język angielski na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizować piśmiennictwo medyczne w języku angielskim; porozumiewać się w języku angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>
36.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <p>2. Austin D., Crosfield T.:English for Nurses : Podręcznik dla studentów i pielęgniarek. Wyd. PZWL, 2007.</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>4. English Grammar in Use, Raymond Murphy, Cambridge University Press.</p> <p>5. Polecone strony internetowe.</p> <p>6. Test Your Professional English Medical , Longman / Pearson Education).</p>	

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia się dla modułu/przedmiotu JEZYK ANGIELSKI w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
B.U.17.	zna język angielski na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	ćwiczenia	praca pisemna test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
B.U16.	analizuje piśmiennictwo medyczne w języku angielskim	ćwiczenia	pisemne prace kontrolne test pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	<p>ćwiczenia</p>	<p>pisemne prace kontrolne test pisemny</p>
---	------------------	---

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Ćwiczenia	120			
Samodzielna praca studenta		0			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		120			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		5	0		

PODSTAWY PIELEGNIASTWA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Podstawy pielęgniarstwa	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.15.1.W PI.15.1.C PI.15.2.W PI.15.2.C PI.15.2.P PI.15.2.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I i II semestru, I roku studiów • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I, II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Zajęcia praktyczne Praktyka zawodowa Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Podstawowe wiadomości z biologii człowieka	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 30 godz. (I sem.) Wykłady - 30 godz. (II sem.) Ćwiczenia - 105 godz. (I sem.) + Samokształcenie - 15 godz. Ćwiczenia - 90 godz. (II sem.) + Samokształcenie - 15 godz. Zajęcia praktyczne - 80 godz. (II sem.) Praktyki zawodowe - 120 godz. (II sem.)	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne

		Wykłady - 4 punkty ECTS Ćwiczenia -5 punktów ECTS Zajęcia praktyczne - 3 punkty ECTS Praktyki zawodowe - 4 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z teoretycznymi podstawami pielęgniarstwa; • kształtowanie umiejętności praktycznych niezbędnych podejmowania działań w zakresie umacniania i potęgowania zdrowia człowieka, jego rodziny i grup społecznych; • przygotowanie do pracy z pacjentem zdrowym lub chorym metodą procesu pielęgnowania; • kształtowanie wzoru osobowościowego pielęgniarki/pielęgniarza. 	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z wykorzystaniem technik audiowizualnych Praca w grupach ćwiczeniowych Studium przypadku Burza mózgu Dyskusja dydaktyczna Praca z dokumentacją medyczną w formie papierowej Pokaz Zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe w naturalnych warunkach oddziałów szpitalnych	

15.

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu

Metody weryfikacji założonych efektów uczenia

Forma i warunki zaliczenia wykładów:

Zaliczenie (Z) – I semestr

Egzamin (E) - II semestr

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu końcowego są:

- uzyskanie zaliczenia z pracy pisemnej dotyczącej realizacji efektu kształcenia C.W1., C.W2.;
- uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń.

Ocena końcowa z wykładów obejmuje:

test wiadomości zawierający 20 pytań zamkniętych i otwartych sprawdzający efekty kształcenia C.W3., C.W4., C.W5., C.W6., C.W7. Za każdą poprawną odpowiedź student otrzymuje 1 punkt. Czas przeznaczony na napisanie testu wynosi 30 minut. Warunkiem uzyskania pozytywnej oceny jest udzielenie poprawnej odpowiedzi na minimum 50% pytań testowych.

sprawdzian pisemny w zakresie C.W8., C.W9., C.W10., C.W11. zawierający 4 pytania opisowe. Czas przeznaczony na napisanie sprawdzianu wynosi 55 minut. Za pełną odpowiedź student otrzymuje 2 punkty, za częściową – 1 punkt. Skala ocen wynosi:

50-60% - dostateczny (3,0)

61-70% - dostateczny plus (3,5)

71-80% - dobry (4,0)

81-90% - dobry plus (4,5)

91-100% - bardzo dobry (5,0)

Warunkiem zdania egzaminu końcowego jest uzyskanie pozytywnej oceny z testu wiadomości i sprawdzianu pisemnego.

Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń:

Zaliczenie (Z) – ćwiczenia w I semestrze.

Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze.

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń z podstaw pielęgniarstwa jest:

- frekwencja 100% na ćwiczeniach;
- zaliczenia pisemne po każdym z działów programowych;
- zaliczenie umiejętności zawartych w „*Karcie umiejętności pielęgniarzkich w zawodzie pielęgniarzki/pielęgniarskiego*” na podstawie wykonania zadania praktycznego;
- systematyczne przygotowywanie się do zajęć;
- aktywność podczas zajęć.

Forma i warunki zaliczenia zajęć praktycznych:

Zaliczenie z oceną (ZO) – zajęcia praktyczne w II semestrze.

- frekwencja 100% na zajęciach praktycznych,
- zaliczenie umiejętności zawartych w „*Karcie umiejętności pielęgniarzkich w zawodzie pielęgniarzki/pielęgniarskiego*”, na podstawie wykonania zadania praktycznego;
- udokumentowanie procesu pielęgnowania wybranych pacjentów,
- samoocena studenta w oparciu arkusz samooceny.

Forma i warunki zaliczenia praktyk zawodowych:

Zaliczenie z oceną (ZO) – ćwiczenia w II semestrze.

- frekwencja 100% na zajęciach praktycznych,
- zaliczenie umiejętności zawartych w „*Karcie umiejętności pielęgniarzkich w zawodzie pielęgniarzki/pielęgniarskiego*”, na podstawie wykonania zadania praktycznego;
- udokumentowanie procesu pielęgnowania wybranych pacjentów.

Forma i warunki zaliczenia samokształcenia:

- zaliczenie tematów z samokształcenia w formie pisemnej lub prezentacji.

16.

Treści merytoryczne przedmiotu
oraz sposób ich realizacji

Tematy wykładów:

1. Pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia. Istota współczesnego pielęgniarstwa. Istota i profesjonalizacja zawodu. Pielęgniarstwo jako zawód, profesja, nauka, sztuka, przedmiot, kierunek kształcenia. Perspektywy i kierunki rozwoju pielęgniarstwa polskiego.
2. Uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarstwiej i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa. Etapy rozwoju pielęgniarstwa światowego i polskiego (przednowoczesne, nowoczesne, współczesne). Czynniki determinujące rozwój pielęgniarstwa w Polsce na tle Europy i świata.
3. Rozwój praktyki pielęgniarstwiej. Rozwój szkolnictwa pielęgniarstwiej – etapy, rodzaje szkół, rozwój kształcenia pielęgniarstwiej na poziomie wyższym w Polsce, Europie i na świecie. Ceremoniał zawodowy.
4. Powstanie i rozwój stowarzyszeń, organizacji zawodowych o zasięgu ogólnoswiatowym, europejskim, krajowym oraz współdziałanie tych organizacji. Sylwetki pionierki pielęgniarstwiej i ich wkład w rozwój pielęgniarstwiej.
5. Role, funkcje i zadania zawodowe pielęgniarstwiej w kontekście kwalifikacji, kompetencji i odpowiedzialności zawodowej.
6. Zadania pielęgniarstwiej w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu. Udział pielęgniarstwiej w profilaktyce, diagnostyce, terapii, rehabilitacji i udzielaniu świadczeń ratunkowych. Powstanie i rozwój specjalizacji zawodowej.
7. Doskonalenie kwalifikacji i rozwój kompetencji zawodowych pielęgniarstwiej. Uwarunkowania formalno-prawne pielęgniarstwiej i pielęgniarstwiej świadczeń zdrowotnych w Polsce.
8. Podstawy teoretyczne procesu pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i primary nursing (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarstwiej. Klasyfikacje diagnoz i praktyk pielęgniarstwiej.
9. Współpraca w zespole terapeutycznym w oparciu o kwalifikacje, kompetencje i odpowiedzialność zawodową w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji.
10. Wybrane teorie pielęgnowania (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy, Betty Neuman)
Zakres i charakter opieki pielęgniarstwiej w różnych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonym komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej.

Tematy ćwiczeń:

DZIAŁY TEMATYCZNE (I - VII):

I. Działania profilaktyczno – pielęgnacyjne zapewniające pacjentom wygodę, bezpieczeństwo, zmianę ułożenia i przemieszczanie się.

1. Przygotowanie łóżka dla chorego.
2. Stanie łóżka z chorym leżącym.
3. Stosowanie pozycji ułożeniowych w zależności od stanu chorego.
4. Stosowanie udogodnień w określonych pozycjach ciała.
5. Przenoszenie i transport chorego.
6. Profilaktyka powikłań u pacjentów długotrwale unieruchomionych.

II. Komunikowanie się w relacji pielęgniarka - pacjent:

1. Zasady komunikacji w relacjach terapeutycznych.
2. Błędy w komunikacji interpersonalnej w relacjach pielęgniarka - pacjent.
3. Sposoby nawiązywania kontaktu z pacjentem w zakresie przygotowania do zabiegu, działań opiekuńczych i współpracy podczas ich wykonywania.

III. Działania opiekuńcze w zakresie higieny osobistej i otoczenia pacjenta.

1. Kryteria oceny stanu higienicznego pacjenta.
2. Zmiana bielizny pościelowej i osobistej u chorego.
3. Utrzymanie łóżka i otoczenia pacjenta w czystości.
4. Zapewnienie czystości całego ciała pacjenta.
5. Toaleta jamy ustnej u pacjenta ciężko chorego.
6. Pielęgnacja przydatków skóry.
7. Utrzymanie higieny u pacjenta z trudnościami w wydalaniu moczu i stolca.
8. Toaleta pościelowa.

IV. Współdziałanie pielęgniarki w ocenie stanu zdrowia pacjenta.

1. Elementy badania podmiotowego i fizykalnego pacjenta dla potrzeb pielęgnowania.
2. Pomiary antropometryczne.
3. Podstawowe badanie wzroku i słuchu.
4. Podstawowe badanie w zakresie narządu ruchu - ocena w zakresie wad postawy.
5. Badanie fizjologicznych odruchów neurologicznych.
6. Ocena stanu psychicznego pacjenta.
7. Zastosowanie standaryzowanych skal w ocenie stanu bio-psycho-społecznego pacjenta.

V. Działania leczniczo – rehabilitacyjne wynikające z diagnozy lekarskiej i pielęgniarskiej.

1. Klasyczne i alternatywne metody bandażowania.
2. Zabiegi przeciwzapalne.
3. Zgłębnikowanie żołądka.
4. Podawanie leków różnymi drogami: przez przewód pokarmowy, układ oddechowy, miejscowo, dotkankowo.
5. Wstrzyknięcia podskórne.
6. Wstrzyknięcia domięśniowe.
7. Wstrzyknięcia śródskórne.
8. Wstrzyknięcia dożylnie.
9. Kroplówki wlew dożylny.
10. Pielęgnacja miejsca wkłucia centralnego, obwodowego i portu naczyniowego.
11. Metody wspomagające wydalanie moczu (cewnikowanie pęcherza moczowego).
12. Metody wspomagające wydalanie kału.
13. Metody wspomagające oddychanie: (drenaż ułożeniowy, gimnastyka oddechowa, toaleta drzewa oskrzelowego).
14. Gimnastyka bierna i czynna.

VI. Udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych.

1. Pomiary i dokumentowanie podstawowych funkcji życiowych (temperatura, tętno, ciśnienie tętnicze, oddech).
2. Pobieranie krwi żyłnej do badań laboratoryjnych i bakteriologicznych.
3. Pobieranie materiału biologicznego do badań.
4. Wykonywanie pulsoksymetrii i kapnometrii.
5. Wykonywanie elektrokardiogramu (EKG).

6. Udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych: (radiologicznych, endoskopowych, ultrasonograficznych i komputerowych).
7. Przygotowanie i asystowanie przy pobieraniu płynu z jamy otrzewnej.
8. Przygotowanie i asystowanie przy pobieraniu szpiku kostnego.
9. Przygotowanie i asystowanie przy pobieraniu płynu z jamy opłucnej.
10. Przygotowanie i asystowanie przy nakłuciu lędźwiowym.
11. Pomiary miednicy kostnej.

VII. Działania leczniczo – zapobiegawcze wynikające z opieki przed i pooperacyjnej.

1. Przygotowanie pielęgniarki do instrumentowania.
2. Chirurgiczne mycie rąk, nakładanie bielizny operacyjnej.
3. Przygotowanie stolika opatrunkowego.
4. Zmiana opatrunku na ranie.

VIII. Działania diagnostyczno– pielęgnacyjne w opiece nad dzieckiem.

1. Pomiary antropometryczne u dziecka.
2. Utrzymanie czystości ciała u noworodka, niemowlęcia i dziecka.
3. Zasady karmienia dziecka w różnych okresach rozwojowych.

Tematy zajęć praktycznych:

1. Organizacja opieki stacjonarnej nad pacjentem. Zakres świadczonych usług. Struktura szpitala (pion leczniczy, diagnostyczny, techniczny). Procedura przyjęcia pacjenta w oddział.
2. Komunikowanie się z podopiecznym, jego rodziną i innymi pracownikami medycznymi. Prawa pacjenta w szpitalu.
3. Indywidualna i zbiorcza dokumentacja szpitala. Zakres informacji zawartych w dokumentacji pacjenta. Zasady korzystania z dokumentacji medycznej. Dokumentacja papierowa i elektroniczna.
4. Zbieranie danych o pacjencie metodą obserwacji, wywiadu, pomiarów bezpośrednich (tętno, oddech, ciśnienie tętnicze krwi, temperatura ciała), pomiarów pośrednich i analizy dokumentacji medycznej.
5. Ocena stanu zdrowia pacjenta metodą procesu pielęgnowania. Formułowanie diagnozy pielęgniarskiej.
6. Zakażenia szpitalne – zasady zapobiegania. Postępowanie ze sprzętem jednorazowego użytku. Metody sterylizacji, postępowanie ze sprzętem i materiałem jałowym. Ochrona pielęgniarki przed zakażeniami przenoszonymi drogą krwi.
7. Udział pielęgniarki w procesie leczenia:
  - podawanie leków drogą doustną, drogą iniekcji podskórnych, śródskórnych domięśniowych, dożylnych, przez port naczyniowy,
  - podawanie leków drogą wziewną,
  - doraźne podanie tlenu, tlenoterapia,
  - podawanie leków na skórę i błony śluzowe.
 Leki podawane przez pielęgniarkę samodzielnie bez zlecenia lekarskiego. Kompetencje licencjata pielęgniarstwa w zakresie wystawiania recept na leki.
8. Udział pielęgniarki w procesie diagnostycznym:
  - pomiary i ocena parametrów życiowych
  - pobieranie materiałów do badań (krew, mocz, kał, płwocina), pobieranie wymazów
  - asystowanie do badań diagnostycznych i punkcji,
  - ocena wydolności samoopiekuńczej pacjenta z wykorzystaniem skal,
  - ocena ryzyka odleżynowego z wykorzystaniem skal,
  - ocena stopnia odleżyn wg skal
 Wystawianie zleceń na badania przez pielęgniarkę w ramach samodzielnych kompetencji.
9. Udział pielęgniarki w procesie rehabilitacji
  - stosowanie pozycji ułożeniowych i udogodnień, sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie pacjenta w życiu codziennym,
  - zapobieganie skutkom unieruchomienia, profilaktyka odleżyn,
  - stosowanie ćwiczeń biernych i czynnych, bezprzrządowe i przrządowe uruchamianie pacjenta,
  - stosowanie zabiegów poprawiających ukrwienie skóry,
  - stosowanie zabiegów ułatwiających oddychanie i odksztuszanie
 Samodzielność licencjata pielęgniarstwa w zakresie wystawiania recept i zleceń na wyroby medyczne.

Tematy praktyk zawodowych:

1. Sposoby nawiązywania kontaktu z chorym w zakresie działań pielęgnacyjnych i współpracy podczas ich wykonywania.
2. Działania profilaktyczno – pielęgnacyjne zapewniające wygodę, bezpieczeństwo, zmianę ułożenia i przemieszczanie się.
3. Działania pielęgnacyjne w zakresie higieny osobistej, estetyki i otoczenia pacjenta.
4. Bio – psycho – społeczna ocena stanu pacjenta.
5. Próby formułowania diagnozy pielęgniarskiej i dokumentowanie procesu pielęgnowania.
6. Udział w działaniach wynikających z diagnozy pielęgniarskiej i lekarskiej.
7. Pielęgnowanie chorych w różnym stanie metodą procesu pielęgnowania.

Samokształcenie**Celem samokształcenia jest:**

- pogłębianie i utrwalanie wiedzy z zakresu podstaw pielęgniarstwa,
- przygotowanie do samodzielnego planowania i realizowania zadań zawodowych w opiece nad człowiekiem zdrowym i chorym lub zagrożonym chorobą,
- doskonalenie umiejętności umożliwiających realizację funkcji zawodowych pielęgniarki,
- kształtowanie odpowiedzialności za podejmowane działania w ramach obowiązujących procedur,
- rozwijanie zainteresowań pielęgniarstwem.

Tematy samokształcenia:

1. Proces pielęgnowania pacjenta z chorobą przewlekłą w odniesieniu do wybranej teorii pielęgnowania.
2. Plan ćwiczeń biernych wykonywanych przez pielęgniarkę w dla chorych przewlekle, unieruchomionych w łóżku.
3. Zalecenia dotyczące profilaktyki powikłań długotrwałego unieruchomienia dla chorych i ich rodzin.
4. Nowoczesne opatrunki stosowane w profilaktyce odleżyn.
5. Opracowanie „*Kwestionariusza wywiadu do gromadzenia danych o pacjencie*” hospitalizowanego na oddziale szpitalnym.
6. Zalecenia dla pacjenta z zaparciami.
7. Zalecenia dla pacjenta z biegunką.
8. Walory praktyczne skal do oceny rozwoju odleżyn.

		<p>Wiedza</p>	<p>W zakresie wiedzy student zna i rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarstwa i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa; • pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia; • funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarstwa; • proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i <i>primary nursing</i> (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarstwa; • klasyfikacje diagnoz i praktyk pielęgniarstwa; • istotę opieki pielęgniarstwa opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy, Betty Neuman); • istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarstwa, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych; • zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu; • zakres i charakter opieki pielęgniarstwa w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonej komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej; • zakres opieki pielęgniarstwa i interwencji pielęgniarstwa w wybranych diagnozach pielęgniarstwa; • udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji;
17.	<p>Zamierzone efekty</p>	<p>Umiejętności</p>	<p>W zakresie umiejętności student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosować wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem; • gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarstwa; • ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną; • monitorować stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia; • dokonywać bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarstwa; • wykonywać testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe; • prowadzić, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta; • wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych); • pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych; • stosować zabiegi przeciwzapalne; • przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z obowiązującymi standardami; • podawać pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków; • wykonywać szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi; • wykonywać płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany; • zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego, wkłucia centralnego i portu naczyniowego; • wykorzystywać dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze); • przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod; • wykonywać gimnastykę oddechową i drenaż ułożeniowy, odsłuzowywanie dróg oddechowych i inhalację; • wykonywać nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne;

			<ul style="list-style-type: none"> • wykonywać zabiegi higieniczne; • pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze; • oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne; • wykonywać zabiegi doodbytnicze; • zakładać cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę i usuwać cewnik; • zakładać zgłębnik do żołądka oraz monitorować i usuwać zgłębnik; • prowadzić dokumentację medyczną oraz posługiwać się nią;
		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	Literatura podstawowa:
		<ol style="list-style-type: none"> Zarzycka D., Ślusarska B., Podstawy Pielęgniarstwa, tom I, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2017. Ślusarska B., Zarzycka D., Majda A., Podstawy Pielęgniarstwa, tom II, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2017.
		Literatura uzupełniająca:
		<ol style="list-style-type: none"> Czekirda M., Obliczanie dawek leków, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017. Ciechaniewicz W., Grochans E., Łoś E., Wstrzyknięcia śródskórne, podskórne, domięśniowe i dożylnie, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2019.

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
PODSTAWY PIELEGNIARSTWA w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA (wg standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
C.W1.	uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarskiej i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa;	wykłady	praca pisemna nt. „Przedstaw uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa i proces jego profesjonalizacji”
C.W2.	pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia;	wykłady	
C.W3.	funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarskiej;	wykłady	test
C.W4.	proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i <i>primary nursing</i> (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarskiej;	wykłady	test
C.W5.	klasyfikacje diagnoz i praktyk pielęgniarskich;	wykłady	test
C.W6.	istotę opieki pielęgniarskiej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy, Betty Neuman);	wykłady samokształcenie	test
C.W7.	istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarskich, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych;	wykłady samokształcenie	test
C.W8.	zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu;	wykłady	egzamin pisemny
C.W9.	zakres i charakter opieki pielęgniarskiej w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonym komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej;	wykłady	egzamin pisemny
C.W10.	zakres opieki pielęgniarskiej i interwencji pielęgniarskich w wybranych diagnozach pielęgniarskich;	wykłady	egzamin pisemny

C.W11.	udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji;	wykłady	egzamin pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
C.U1.	stosować wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe samokształcenie	opis przypadku
C.U2.	gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarskiej;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe samokształcenie	proces pielęgnowania
C.U3.	ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną;	Ćwiczenia, zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U4.	monitorować stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U5.	dokonywać bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarskich;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
C.U6.	wykonywać testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
C.U7.	przewodzą, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U8.	wykonywać pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych);	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	proces pielęgnowania
C.U9.	pobierać materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U10.	stosować zabiegi przeciwwzapalne;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U11.	przechowywać i przygotowywać leki zgodnie z obowiązującymi standardami;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U12.	podawać pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U13.	wykonywać szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U14.	wykonywać płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U15.	zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego, wkłucia centralnego i portu	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny

C.U16.	wykorzystywać dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze);	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U17.	przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U18.	wykonuje gimnastykę oddechową i drenaż złożeniowy, inhalację i odsłuzowywanie dróg oddechowych i inhalację	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U19.	wykonuje nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U20.	wykonywać zabiegi higieniczne	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U21.	pielęgnować skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U22.	oceniać ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U23.	wykonywać zabiegi doodbytnicze;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U24.	zakładać cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę i usuwać cewnik;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U25.	zakładać zgłębnik do żołądka oraz monitorować i usuwać zgłębnik;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U26.	prowadzić dokumentację medyczną oraz posługiwać się nią;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
C.U.49	stosować środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami;	zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U6.	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
D.U28.	doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu;	ćwiczenia zajęcia praktyczne praktyki zawodowe	sprawdzian praktyczny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

<p>W zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	<p>zajęcia praktyczne praktyki zawodowe</p>	<p>obserwacja przez nauczyciela lub opiekuna praktyk</p>
--	---	--

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	60			
	Ćwiczenia	195			
	Zajęcia praktyczne	80			
	Praktyki zawodowe	120			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		485			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		14,4	1,6		

ZAJĘCIA FAKULTATYWNE (do wyboru) - JĘZYK MIGOWY

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modulu/ przedmiotu	Przedmiot do wyboru – Język migowy	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		PI.22.1.W PI.22.1.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwa, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 10 godz. Ćwiczenia - 20 godz. + Samokształcenie - 20 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - 1 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Podstawowym celem nauczania przedmiotu Język migowy jest zdobycie przez studentów wiedzy teoretycznej obejmującej podstawową terminologię i pojęcia związane z językiem migowym a także nabycie praktycznych umiejętności posługiwania się językiem migowym w komunikacji z osobami niesłyszącymi według zasad Systemu Językowo – Migowego z elementami Polskiego Języka Migowego.	

14.

Metody dydaktyczne

Ćwiczenia opierają się na następujących metodach dydaktycznych:

- Wykład problemowy w postaci prezentacji multimedialnej
- Ćwiczenia praktyczne – praca indywidualna i praca w grupach
- Wykorzystanie środków dydaktycznych: filmy, rysunki, fotografie, praca z dostępną literaturą naukową, plansze edukacyjne
- Konsultacje indywidualne lub grupowe w zależności od zgłaszanych potrzeb studentów

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) - wykłady w I semestrze. Podstawą zaliczenia wykładów jest zdobycie co najmniej oceny dostatecznej z odpowiedzi ustnej.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w I semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia z przedmiotu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% obecność na zajęciach (w przypadku nieobecności – zaliczenie treści tematycznej zajęć) • aktywny udział w zajęciach • zaliczenie końcowe: forma zaliczenia indywidualnego, składającego się z zaprezentowania wybranych znaków ideograficznych, daktylograficznych, przetłumaczeniu na język migowy wyrazów oraz krótkich zdań, odczytaniu prezentowanych znaków i zdań w języku migowym i przetłumaczeniu na język polski oraz zdefiniowaniu pojęcia związanego z językiem migowym lub środowiskiem osób niesłyszących. <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia: Warunkiem zaliczenia jest przygotowanie referatu na jeden z wybranych tematów.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematyka ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe terminy i pojęcia związane z językiem migowym oraz środowiskiem osób niesłyszących. 2. Konsekwencje medyczne i społeczne utraty słuchu. 3. Język migowy jako sposób porozumiewania się osób niesłyszących. 4. Daktylografia – alfabet palcowy (znaki statyczne i dynamiczne), znaki polskich liter i digrafów. 5. Specjalne układy dłoni stosowane w języku migowym. 6. Znaki pojęć liczbowych. 7. Podstawowe znaki określające czas (godziny, dni tygodnia, miesiące). 8. Znaki ideograficzne obejmujące następującą tematykę: zwroty podstawowe, rodzina i dom, praca i zatrudnienie, komunikacja w szpitalu, izbie przyjęć i przychodni, zawiadomienie bliskich osób, wezwanie tłumacza języka migowego, stan zdrowia pacjenta, wykonywane badania i opieka podczas pobytu w szpitalu. <p>Samokształcenie</p> <p>Celem samokształcenia jest: pogłębianie i utrwalanie wiedzy dotyczącej świata osób niesłyszących oraz wdrażanie do samodzielnego wykorzystania wiedzy i umiejętności w posługiwaniu się językiem migowym.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sposoby komunikowania się osób niesłyszących. 2. Klasyfikacja i przyczyny uszkodzeń słuchu. 3. Sposoby diagnozowania i rehabilitacji uszkodzeń słuchu. 4. Różnice pomiędzy PJM a SJM. 5. Kultura Głuchych. 6. Polski Związek Głuchych – cele i zadania.

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna :</p> <ul style="list-style-type: none"> • zasady komunikowania się z pacjentem niesłyszącym; • Wyjaśnia przyczyny zaburzeń słuchu i mowy w kontekście porozumiewania się i rozumie znaczenie wczesnego ich wykrywania • Rozróżnia sposoby i środki komunikowania się osób z uszkodzeniem słuchu • Zna podstawy języka migowego, Rozpoznaje znaki daktylograficzne: statyczne, dynamiczne, liczbowe i idiograficzne w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nawiązuje kontakt z osobą słabo słyszącą i niesłyszącą; • posługuje się znakami języka migowego i innymi sposobami oraz środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem z uszkodzeniem słuchu; • posługuje się językiem migowym w zakresie terminologii sytuacyjnej: udzielanie pierwszej pomocy, przekazywanie informacji rodzinie
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kosiba O. Grenda P. Leksykon języka migowego. Wyd. Silentium. Bogatynia 2011. 2. Szczepankowski B. Koncewicz D. Język migowy w terapii. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Łodzi / Edukacyjna Grupa Projektowa. Łódź 2008. 3. Panas A., Komunikowanie z pacjentem z uszkodzonym słuchem, [w:] A.Kwiatkowska, E. Krajewska-Kułak, W.Panek, Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie. Seria podręczników dla studentów studiów pielęgniarских 9, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2003. 4. Kwiatkowska A., Krajewska-Kułak E., Panek W., Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie. Seria podręczników dla studentów studiów pielęgniarских 9, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2003 <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hendzel J. K. Słownik polskiego języka migowego. Wyd. RAKIEL. Olsztyn 2006. 2. Szczepankowski B. Kossakowska B., Wasilewska T.M. Język migany pierwsze kroki. Wyd. INFOPRESS. Olsztyn 2001. 3. Szczepankowski B. ks. Sokalski G.Panas A., Cis K. Effatha! Język migowy cz. 1. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Warszawa 2005. 	

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu JEZYK MIGOWY w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
C.W41.	podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne, w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta;	wykład	sprawdzian ustny
C.W42.	zasady komunikowania się z pacjentem niesłyszącym;	wykład	sprawdzian ustny
UMIĘTNOŚCI. STUDENT POTRAFI:			
C.U52.	posługiwać się znakami języka migowego i innymi sposobami oraz środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem z uszkodzeniem słuchu;	ćwiczenia	aktywny udział na zajęciach prowadzonych metodą warsztatową
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do: 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.		samokształcenie	referat

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	10			
	Ćwiczenia	20			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	20			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50			
Punkty ECTS za moduł/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,0	1,0		

ZAJĘCIA FAKULTATYWNE - WSPÓŁPRACA W ZESPOŁACH OPIEKI ZDROWOTNEJ

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Przedmiot do wyboru – Współpraca w zespołach opieki zdrowotnej	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		PI.23.1.W PI.23.1.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwa, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 10 godz. Ćwiczenia - 20 godz. + Samokształcenie - 20 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - 1 punkty ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Podstawowym celem nauczania przedmiotu Współpraca w zespołach opieki zdrowotnej jest zdobycie wiedzy na temat pracy zespołowej oraz kompetencji różnych pracowników służby zdrowia w obszarach współpracy pomiędzy nimi. Przewiduje się także rozwinięcie umiejętności dyskusowania o problemach w pacjenta z osobami reprezentującymi inne dziedziny wiedzy medycznej.	
14.	Metody dydaktyczne	<p>Realizacja zajęć opiera się na następujących metodach dydaktycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykład problemowy w postaci prezentacji multimedialnej, • ćwiczenia praktyczne – praca indywidualna i praca w grupach, • wykorzystanie środków dydaktycznych: filmy, rysunki, fotografie, praca z dostępną literaturą naukową, plansze edukacyjne, • konsultacje indywidualne lub grupowe w zależności od zgłaszanych potrzeb studentów. 	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) - wykłady w I semestrze. Podstawą zaliczenia wykładów jest zaliczenie pisemnego testu na co najmniej ocenę dostateczny. Test pisemny zawiera 60 pytań z możliwością jednokrotnego wyboru.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w I semestrze. Obecność na wszystkich zajęciach ćwiczeniowych oraz aktywne uczestnictwo w zajęciach prowadzonych metodą warsztatową.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Prezentacja multimedialna z podziałem na 1 z podanych tematów.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematyka wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Praca zespołowa. Czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu. 2. Motywacja 3. Przywództwo i style zarządzania. Wady i zalety. 4. Proces podejmowania decyzji w zespole. 5. Samoocena w zespole 6. Modele organizowania pracy własnej i zespołu. <p>Tematyka ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konflikt w zespole. Metody rozwiązywania konfliktów. 2. Dyskusja o pacjencie z członkami zespołu reprezentującymi inne dziedziny wiedzy medycznej. 3. Formułowanie oczekiwań w stosunku do innych pracowników systemu ochrony zdrowia <p>Samokształcenie Celem samokształcenia w przedmiocie Współpraca w zespołach opieki zdrowotnej jest zdobycie wiedzy na temat pracy zespołowej oraz kompetencji różnych pracowników służby zdrowia w obszarach współpracy pomiędzy nimi.</p> <p>Tematy samokształcenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modele organizowania pracy zespołu. 2. Model kompetencji w zawodzie pielęgniarstwa . 3. Praca w zespole terapeutycznym

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu; • znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy; • rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz ich wady i zalety; • jak przebiega proces podejmowania decyzji w zespole; • metody samooceny pracy zespołu; • czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • analizować korzyści wynikające z pracy zespołowej; • korzystać z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu; • wskazywać sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu; • planować pracę zespołu i motywować członków zespołu do pracy; • identyfikować czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazywać sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej.
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. E. Drabik-Danis, A. Hans-Wytrychowska, D. Kurpas, Wybrane metody i narzędzia podnoszące efektywność relacji lekarz – pacjent, [w:] Porozumiewanie się lekarza z pacjentem i jego rodziną, red. A. Steciwko, J. Barański, Wrocław 2012, s. 30. 13 I. 2. Heszen, H. Sęk, Psychologia zdrowia, Warszawa 2007, s. 167. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. B. Tobiasz-Adamczyk, Relacje lekarz – pacjent w perspektywie socjologii medycyny, Kraków 2002. 2. M.M. Bujanowska-Fedak, I. Wróblewska, Przekazywanie pacjentowi i jego rodzinie złych i trudnych informacji dotyczących stanu zdrowia, [w:] Porozumiewanie się lekarza z pacjentem i jego rodziną. 3. J. Doroszewski, Komunikacja pacjenta z lekarzem: literatura, stanowiska, problemy, [w:] Językowe, psychologiczne i etyczne aspekty komunikacji lekarza z pacjentem, Warszawa 2006, 4. A. Doroszevska, Nauczanie komunikacji z pacjentem, [w:] Socjologia i psychologia dla pacjenta, red. M. Synowiec-Piłat, A. Olechowska-Kotala, Toruń 2012. 	

Macierz oraz weryfikacja efektów kształcenia dla modułu/przedmiotu WSPÓLPRACA W ZESPOŁACH OPIEKI ZDROWOTNEJ

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
C.W43.	priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu;	wykład	test pisemny
C.W44.	znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy;	wykład	test pisemny
C.W45.	rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz ich wady i zalety;	wykład	test pisemny
C.W46.	proces podejmowania decyzji w zespole;	wykład	test pisemny
C.W47.	metody samooceny pracy zespołu;		
C.W48.	czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole		
UMIEJĘTNOŚCI			
C.U53.	analizować korzyści wynikające z pracy zespołowej;	ćwiczenia	aktywny udział na zajęciach prowadzonych metodą warsztatową
C.U54.	korzystać z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu;	ćwiczenia	aktywny udział na zajęciach prowadzonych metodą warsztatową
C.U55.	wskazywać sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu;	ćwiczenia	aktywny udział na zajęciach prowadzonych metodą warsztatową
C.U56.	planować pracę zespołu i motywować członków zespołu do pracy;	ćwiczenia	aktywny udział na zajęciach prowadzonych metodą warsztatową
C.U57.	identyfikować czynniki zakłócające pracę zespołu i wskazywać sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej.	ćwiczenia	aktywny udział na zajęciach prowadzonych metodą warsztatową
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>		<p>samokształcenie</p>	<p>prezentacja multimedialna</p>

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]		
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	10		
	Ćwiczenia	20		
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	20		
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		50		
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	1,0	1,0		

PODSTAWY RATOWNICTWA MEDYCZNEGO

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Podstawy ratownictwa medycznego	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.34.1.W PI.34.1.C	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie opieki specjalistycznej, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, • obowiązkowy do zaliczenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Ćwiczenia Samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Opanowanie wiedzy z zakresu anatomii, fizjologii i patologii	
11	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 10 godz. Ćwiczenia - 15 godz. + Samokształcenie - 30 godz.	
12	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: zapoznanie studentów z podstawową wiedzą dotyczącą stanów zagrożenia zdrowia i życia oraz nabycie umiejętności praktycznych w prowadzeniu działań ratowniczych zgodnie ze standardami Europejskiej Rady Resuscytacji u osób w różnym wieku.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych Metody praktyczne Ćwiczenia na fantomach	

15.	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia</p> <p>Forma i warunki zaliczenia wykładów Zaliczenie (Z) - wykłady w II semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia jest pozytywna ocena z testu pisemnego jednokrotnego wyboru.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń Zaliczenie z oceną (ZO) ćwiczenia w II semestrze. Warunkiem uzyskania zaliczenia z ćwiczeń jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% frekwencja na zajęciach (w przypadku nieobecności – ustne zaliczenie treści tematycznej zajęć), • pozytywne zaliczenie ćwiczeń wykonywanych na fantomach, • pozytywny wynik z kolokwium (forma testowa), • pozytywny wynik z zaliczenia końcowego (forma testowa). <p>Forma i warunki zaliczenia samokształcenia Warunkiem uzyskania zaliczenia z samokształcenia jest pisemna praca kontrolna na temat: „Rola pielęgniarki w Państwowym Systemie Ratownictwa Medycznego”.</p>
16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czynności ratunkowe w aktach prawnych. 2. Wprowadzenie do reanimacji: podstawowe pojęcia (reanimacja, resuscytacja, pojęcie śmierci), wskazania i przeciwwskazania do wykonywania reanimacji krążeniowo – oddechowej, „łańcuch przeżycia” 3. Aktualne standardy prowadzenia zabiegów reanimacyjnych u dorosłych i dzieci. Nagłe zatrzymanie krążenia (NZK); przyczyny, mechanizmy, sytuacje szczególne. Organizacja i funkcjonowanie systemu ratownictwa medycznego w Polsce w oparciu o akty prawne. 4. Rola i zadania pielęgniarki w systemie ratownictwa medycznego. 5. Medycyna katastrof: cele i zadania. Pojęcie wypadku masowego, katastrofy. Organizacja pomocy przedszpitalnej w katastrofie i segregacja poszkodowanych. 6. Wstępne badanie i transport pacjentów urazowych, prawa pacjenta w sytuacjach nadzwyczajnych. <p>Tematy ćwiczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe zabiegi reanimacyjne u dorosłych i dzieci: udrażnianie górnych dróg oddechowych, kontrola podstawowych parametrów, ułożenie pacjenta nieprzytomnego, wentylacja za pomocą ustnika, maski twarzowej, masaż pośredni serca, zasady wzywania pomocy. 2. Zaawansowane zabiegi reanimacyjne (wprowadzenie): wentylacja za pomocą worka samorozprężalnego, zasady defibrylacji, przyrządowe zabezpieczenie górnych dróg oddechowych, intubacja – wskazania i przeciwwskazania, technika wykonania. 3. Rola i zadania pielęgniarki w udzielaniu pierwszej pomocy przedlekarskiej. 4. Udział pielęgniarki w zaawansowanych zabiegach reanimacyjnych. 5. Segregacja poszkodowanych w zdarzeniach masowych i katastrofach. 6. Zabiegi reanimacyjne w sytuacjach szczególnych: zadławienia, zanurzenie i podtopienie, odma prężna, zatrucia, hipotermia, anafilaksja, ciąża, oparzenia, krwotok zewnętrzny. 7. Postępowanie na miejscu wypadku drogowego, ocena pierwotna i wtórna pacjenta po urazie. 8. Transport pacjenta urazowego, w poszczególnych stanach zagrożenia życia.

			<p>Samokształcenie Celem samokształcenia jest poszerzenie wiedzy z zakresu postępowania ratowniczego w stanach zagrożenia zdrowia lub życia.</p> <p>Tematy samokształcenia: 1. Rola pielęgniarki w Państwowym Systemie Ratownictwa Medycznego.</p>
17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie; • zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym; • metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu; • patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa); • metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia; • metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie; • zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym; • zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (<i>Basic Life Support, BLS</i>) i zaawansowanego podtrzymywania życia (<i>Advanced Life Support, ALS</i>); • zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; • procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych;
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych; • oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe; • postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta; • przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza; • udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia; • doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu; • doraźnie tamować krwawienia i krwotoki; • wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (<i>Automated External Defibrillator, AED</i>) i bezprzewodowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;

		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
<p>18.</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Akty prawne: www.sejm.gov.pl. 2. Wytyczne Europejskiej Rady Resuscytacji 2015. 3. A.Kopta, J.Mierzejewski, G. Kołodziej, Kwalifikowana pierwsza pomoc, PZWL, 4. J.Smereka (red.) ,Diagnostyka i postępowanie w ratownictwie medycznym wydanie Wyd. Górnicki 5. Goniewicz M. Pierwsza pomoc. Podręcznik dla studentów. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2012. 6. Kózka M., Rumian B., Maślanka M.: Pielęgniarstwo ratunkowe. Wydawnictwo PZWL. Warszawa 2013. 7. Pierwsza pomoc i resuscytacja krążeniowo – oddechowa. Podręcznik dla studentów pod redakcją prof. dr hab. Med. Janusza Andersa. Wydanie III. Polska Rada Resuscytacji. Kraków 2011. 8. Zawadzki A. (red.) Medycyna ratunkowa i katastrof. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych. Wydawnictwo PZWL. Warszawa 2011. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Emory Campbell (red.) ITLS International Trauma Life Support. Ratownictwo przedszpitalne w urazach. Medycyna praktyczna 2009. 2. Frank Flake, Klaus Runggaldier, red. wyd. pol. Marek Maślanka: Ratownictwo medyczne Procedury od A do Z. Wydawnictwo Elsevier Urban & Partner. Wrocław 2012 3. Gaszyński W. Intensywna terapia i wybrane zagadnienia medycyny ratunkowej. Repetytorium. Wydawnictwo Lekarskie PZWL. Warszawa 2010. 4. Zespół Advanced Life Support Group (red. wyd. pol.) Jakubaszko J. Medycyna ratunkowa. Nagłe zagrożenia zdrowotne pochodzenia wewnętrznego. Górnicki Wydawnictwo Medyczne. Wydanie 2. Wrocław 2014. 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu
PODSTAWY RATOWNICTWA MEDYCZNEGO w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1.	wymienia objawy zagrożenia życia u pacjentów w różnym wieku	wykłady	test jednokrotnego wyboru
D.W2.	charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia	wykłady	test jednokrotnego wyboru
D.W4.	zna zasady oceny stanu chorego w zależności w zależności od wieku	wykłady	test jednokrotnego wyboru
D.W8.	charakteryzuje grupy leków i ich działanie na układy i narządy chorego w różnych schorzeniach, w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	wykłady	test jednokrotnego wyboru
D.W14.	zna swoiste zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej oraz systemu ratownictwa medycznego w Polsce	wykłady	test jednokrotnego wyboru
D.W40.	zna standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie	wykłady	test jednokrotnego wyboru
D.W45.	rozpoznaje stany zagrożenia życia i opisuje monitorowanie pacjentów metodami przyrządowymi i bezprzyrządowymi	wykłady	test jednokrotnego wyboru
D.W46.	objaśnia algorytm postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (BLS – basic life suport) i zaawansowanego podtrzymywania życia (ALS – advanced life suport)	wykłady	test jednokrotnego wyboru
D.W48.	opisuje procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych i katastrofach oraz w sytuacjach szczególnych, takich jak skażenia chemiczne, radiacyjne i biologiczne	wykłady	test jednokrotnego wyboru
D.W49.	zna zasady pierwszej pomocy przedmedycznej	wykłady	test jednokrotnego wyboru
UMIEJĘTNOŚCI			
D.U23.	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny kolokwium pisemne
D.U24.	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
D.U25.	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny kolokwium pisemne
D.U26.	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny kolokwium pisemne
D.U27.	udzielać pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny kolokwium pisemne
D.U28.	doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny
D.U29.	doraźnie tamować krwawienia i krwotoki;	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny

D.U30.	wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (<i>Automated External Defibrillator</i> , AED) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe	ćwiczenia	sprawdzian praktyczny kolokwium pisemne
---------------	--	-----------	--

KOMPETENCJE SPOŁECZNE

	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgnięcia opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>	ćwiczenia	obserwacja studenta podczas ćwiczeń
--	--	-----------	-------------------------------------

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	10			
	Ćwiczenia	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		55			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1,0	1,0		

DIETETYKA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Dietetyka	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.18.2.W	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia II semestru, I roku studiów • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady, samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	podstawowe wiadomości z fizjologii, biochemii	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godz. + Samokształcenie - 10 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady – 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: zapoznanie studentów z jakościowym i ilościowym zapotrzebowaniem organizmu człowieka na składniki pokarmowe niezbędne dla funkcjonowania organizmu w warunkach zdrowia i choroby. Wyjaśnienie roli poszczególnych składników pokarmowych w ustroju, norm żywieniowych w zależności od wieku, stanu zdrowia i aktywności fizycznej, składu i wartości odżywczych produktów spożywczych. Zapoznanie z aktualnymi schematami żywienia i dietami zalecanymi przez WHO i inne organizacje.	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z zastosowaniem nowoczesnych technik audiowizualnych	

15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu		Metody weryfikacji założonych efektów kształcenia: Forma i warunki zaliczenia wykładów: Zaliczenie z oceną (ZO) w II semestrze Zaliczenie wykładów obejmuje 10-15 pytań obejmujących zakres materiału programowego (test wyboru lub pytania otwarte) -odpowiedź punktowana: maksymalna ilość 2 pkt. za każdą prawidłową odpowiedź. Forma i warunki zaliczenia samokształcenia: Praca pisemna na zadany temat.
16.	Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji		Tematy wykładów: <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy dietetyki. 2. Przemiany energetyczne w organizmie człowieka. 3. Bilans energetyczny ustroju i obliczenie zapotrzebowania na składniki odżywcze. 4. Wartość odżywcza produktów spożywczych – charakterystyka poszczególnych grup produktów. 5. Fizjologiczne normy zapotrzebowania na składniki odżywcze dla różnych grup ludności. 6. Rola węglowodanów, tłuszczów, białek, witamin i składników mineralnych w procesach metabolicznych ustroju człowieka. 7. Zasady racjonalnego żywienia. Układanie jadłospisów. 8. Wskazania dotyczące żywienia dietetycznego – klasyfikacja diet. 9. Diety stosowane w chorobach przewodu pokarmowego, wątroby i nerek. 10. Wskazania dotyczące żywienia w cukrzycy, otyłości oraz chorobach układu krążenia. 11. Higiena żywności. 12. Wpływ procesów technologicznych na wartość odżywczą posiłków. Samokształcenie Celem samokształcenia jest poszerzenie wiadomości na temat roli żywienia w zdrowiu i w chorobie. Tematy samokształcenia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Jakość zdrowotna żywności. 2. Błonnik i jego rola w żywieniu. 3. Dietoterapia stosowana w leczeniu chorób. 4. Zaburzenia odżywiania i ich wpływ na organizm.
17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	W zakresie wiedzy student: <ul style="list-style-type: none"> • definiuje zapotrzebowanie (ilościowe i jakościowe) organizmu na składniki pokarmowe niezbędne do utrzymania życia w warunkach zdrowia i choroby; • wymienia zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku oraz żywienia dojelitowego i pozajelitowego; • zna zasady leczenia dietetycznego i powikłania diety terapii.rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego;

		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych, i badania podmiotowego oraz prowadzi poradnictwo w zakresie żywienia stosuje wybrane diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach dobiera środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawia na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udziela informacji na temat ich stosowania
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i
18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bujko J.: Podstawy dietetyki. SGGW, Warszawa 2006. 2. Gawęcki J., Chrynowiecki L: Żywnie człowieka. Podstawy nauki o żywieniu. Wyd. PWN, Warszawa 2003. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bętkowska T., Rożnowska K.: Diety w różnych chorobach. Emilia, Kraków 2005. 2. Hasik J., Gawęcki J.: Żywnie człowieka zdrowego i chorego. Wyd. PWN, Warszawa 2007. 3. Kunachowicz H., Czarnowska – Misztal E., Turlejska H: Zasady żywienia człowieka. WSiP, Warszawa 2004.

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu <u>DIETETYKA</u> w odniesieniu do form zajęć			
Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA.STUDENT ZNA:			
C.W22.	zapotrzebowanie organizmu na składniki pokarmowe;	wykłady	test pisemny
C.W23.	zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku oraz żywienia dojelitowego i pozajelitowego;	wykłady	test pisemny
C.W24.	zasady leczenia dietetycznego i powikłania dietoterapii;	wykłady	test pisemny
C.W25.	rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego;	wykłady	test pisemny
UMIEJĘTNOŚCI			
C.U35.	oceniać stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia;	wykłady	test pisemny
C.U36.	stosować diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach;	wykłady	test pisemny

C.U37.	dobierać środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania;	wykłady	test pisemny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <p>1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;</p> <p>2) przestrzegania praw pacjenta;</p> <p>3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;</p> <p>4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;</p> <p>5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;</p> <p>6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;</p> <p>7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>		samokształcenie	praca pisemna

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	10			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		25			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		0,6	0,4		

PODSTAWY REHABILITACJI

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Podstawy Rehabilitacji	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej Przedmiot	Instytut medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		PI.30.3.W PI.30.3.P PI.30.3.Z	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Nauki w zakresie opieki specjalistycznej, przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia I semestru, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów. 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr I	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady, ćwiczenia samokształcenie	
10.	Wymagania wstępne	Wiadomości z anatomii, fizjologii, podstaw pielęgniarstwa	
11.	Liczba godzin zajęć Dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 10 godz. (I sem.) Ćwiczenia – 15 godz. (I sem.) Samokształcenie 30 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Ćwiczenia - 1 punkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu/modułu jest: <ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie studentów w podstawową wiedzę o istocie, celach i zadaniach rehabilitacji oraz specyfice pielęgnowania osób niepełnosprawnych; • kształtowanie umiejętności wykorzystania wiedzy z zakresu rehabilitacji w opiece nad osobami niepełnosprawnymi w różnym wieku, w różnych specjalnościach medycznych i na różnych etapach opieki zdrowotnej; • wskazanie możliwości adaptacji i integracji społecznej osób trwale niepełnosprawnych. 	

14. Metody dydaktyczne

Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem technik audiowizualnych.
Metody praktyczne – uczenie się przez działanie.

	<p>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu</p>	<p>Metody weryfikacji założonych efektów uczenia: Forma i warunki zaliczenia</p> <p>wykładów:</p> <p>Wykłady - (Z) zaliczenie pisemne w I semestrze w formie testu jednokrotnego wyboru, zaliczenie przy nim. 60% poprawnych odpowiedzi. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia jest obecność na wykładach.</p> <p>Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń - (ZO) zaliczenie z oceną w I semestrze.</p> <p>Warunki zaliczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 100% frekwencja na zajęciach (obecność na zajęciach potwierdzona listą obecności) • ocenianie bieżące z przygotowania się do zajęć, • aktywność na zajęciach, • samoocena studenta dotycząca realizacji zajęć. <p>Zaliczenie na podstawie przygotowania wybranych tematów do wypowiedzi ustnych zgodnych z tematyką przedmiotu.</p>
<p>16.</p>	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Tematy wykładów:</p> <p>Część kliniczna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzaje niepełnosprawności Problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Cele, zasady i etapy rehabilitacji. 2. Rehabilitacja kompleksowa: lecznicza, zawodowa, społeczna i psychologiczna. 3. Nowoczesne metody i techniki usprawniania chorych. 4. Niepełnosprawność – definicja, rodzaje i zasady kompleksowej opieki. 5. Sprzęt i pomoce ortopedyczne – podział, zastosowanie i zasady zaopatrzenia.

Część pielęgnarska:

1. Rehabilitacja niepełnosprawnych – zakres działań pielęgnarki .
2. Rehabilitacja osób z upośledzeniem umysłowym, uszkodzeniem narządu ruchu i zmysłów-zadania pielęgnarki.
3. Komunikowanie z osobą niepełnosprawną – język i techniki komunikowania.
4. Integracja osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, pracy, nauczania i wychowania.
5. Udział pielęgnarki w rehabilitacji kompleksowej.

Tematy samokształcenia:

1. Wykorzystanie medycyny fizykalnej w pracy pielęgnarki.
2. Leczenie uzdrowiskowe. Kompleksowość leczenia.
3. Nowe formy aktywizacji osób niepełnosprawnych.

17.	Zamierzone efekty uczenia	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku; • zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach; • zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecenia; • zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach; • charakteryzuje właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania; • zna standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia • różnicuje reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację • zna podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej; • zna przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach; • zna metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie
		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarską, ustala cel i plan opieki pielęgniarskiej, wdraża interwencje pielęgniarskie oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarskiej; - prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień; - prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób; - dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków; - dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji; - rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych; - doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii; - wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające - wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych - rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego - przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta; - asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych; - ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe; - przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza; - uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych; - prowadzi rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;

		<p>Kompetencje społeczne</p>	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; 2) przestrzegania praw pacjenta; 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.
18.	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ćwirynkało K., Kosakowski Cz.: Rehabilitacja i edukacja osób z niepełnosprawnością wielozakresową. Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek ; Olsztyn : współpr. wydaw. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2012. 2. Kiwerski J.(red) Rehabilitacja medyczna. PZWL, Warszawa 2007. 3. Kurpas D. Kassolik K.:Rehabilitacja w pielęgniarstwie wyd. Conlino, Wrocław 2010. 4. Kwolek A.: Rehabilitacja medyczna T. 1 Podstawowa wiedza o rehabilitacji. Podstawy anatomiczne i fizjologiczne fizjoterapii i rehabilitacji medycznej. Ocena kliniczna i funkcjonalna poszczególnych układów. Metody terapeutyczne w rehabilitacji, Elsevier Urban & Partner, Wrocław, 2012. 5. Strugała M., Talarska D.: Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych PZWL, Warszawa 2013. <p>Literatura uzupełniająca</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rutkowska E. Red. Rehabilitacja i pielęgnowanie osób niepełnosprawnych. Wyd. Czelej, Lublin, 2002. 2. Marciniak W., Szulc A.: Wiktora Degi ortopedia i rehabilitacja T.1-2. PZWL, Warszawa 2006. 3. Kiwerski j., Włodarczyk .:Fizjoterapia ogólna. PZWL, Warszawa 2012. 4. Barinow-Wojewódzki A., Bogdański P., Ciecchanowski K., (red.) Barinow –Wojewódzki A.: Fizjoterapia w chorobach wewnętrznych. PZWL, Warszawa 2013. 5. Cywińska-Wasilewska G., Czernicki J., Kinałski R., (red.) Kwolek A.: Fizjoterapia w neurologii i neurochirurgii. PZWL, Warszawa 2012. 6. Levitt S.: Rehabilitacja w porażeniu mózgowym i zaburzeniach ruchu. PZWL, Warszawa 2007. 	

**Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu PODSTAWY
REHABILITACJI w odniesieniu do form zajęć**

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓLNE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W1.	zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	wykłady	test pisemny
D.W2.	zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach;	wykłady	test pisemny
D.W4.	zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	wykłady	test pisemny
D.W5.	zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	wykłady	test pisemny
D.W6.	zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	wykłady	test pisemny
D.W7.	zna standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia	wykłady	test pisemny
D.W8.	zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	wykłady	test pisemny
D.W26.	zna podstawowe kierunki rehabilitacji leczniczej i zawodowej;	wykłady	test pisemny
D.W27	omawia przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach;	wykłady	test pisemny
UMIĘJĘTNOŚCI			
D.U1.	gromadzi informacje, formułować diagnozę pielęgniarską, ustalać cele i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażać interwencje pielęgniarskie oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarskiej	Ćwiczenia	proces pielęgnowania
D.U2.	prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień;	ćwiczenia	obserwacja przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego
D.U3.	prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób	Ćwiczenia	obserwacja przez opiekuna, nauczyciela prowadzącego
D.U6.	dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków	ćwiczenia	realizacja zleconego zadania

D.U7.	prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U8.	rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U9.	doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii;	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U10.	wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznaje zaburzenia zagrażające życiu	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U11.	przygotowuje pacjenta fizycznie I psychicznie do 119adan diagnostycznych	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U12.	wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych;	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U15.	dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U16.	uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjnorehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U18.	rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego I leczniczo-pielęgnacyjnego;	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U21	prowadzi rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U22	przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	ćwiczenia	ćwiczenia
D.U23.	asystuje lekarzowi w trakcie badan diagnostycznych;	ćwiczenia	realizacja zleconego zadania
D.U35.	ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i nefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	ćwiczenia	realizacja zleconego zadania
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:

- 1) kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;
- 2) przestrzegania praw pacjenta;
- 3) samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;
- 4) ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe;
- 5) zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;
- 6) przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta;
- 7) dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)					
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	10			
	ćwiczenia	15			
		0			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	30			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		55			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1	1		

BADANIA NAUKOWE W PIELEGNIASTWIE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	Badania naukowe w pielęgniarstwie	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny Kierunek Pielęgniarstwo	
3.	Kod przedmiotu	Studia	Studia niestacjonarne
		PI 20.5.W PI 20.5.S PI 20.6.S	
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia II i VI semestru studiów, obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów.	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I, III Semestr II, VI	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Wykłady Seminarium	
10.	Wymagania wstępne	Brak	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 15 godz. Seminarium - 15 godz. (II sem.) + Samokształcenie - 15 godz. Seminarium - 30 godz. (VI sem.) + Samokształcenie - 15 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia	Studia niestacjonarne
		Wykłady - 1 punkt ECTS Seminarium - 6 punktów ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do prowadzenia badań naukowych w pielęgniarstwie, • naukowe opracowanie wyników badań do publikacji. 	

14.	Metody dydaktyczne	Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem nowoczesnych technik audiowizualnych Metody praktyczne
15.	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	<p style="text-align: center;">Metody weryfikacji założonych efektów uczenia się:</p> <p>Zaliczenie (Z) - wykłady w II semestrze. Warunkiem zaliczenia jest obecność studenta na wykładzie, aktywne w nich uczestnictwo oraz zaliczenie pisemnego kolokwium. Kolokwium odbywa się w formie testu.</p> <p>Zaliczenie z oceną (ZO) - seminarium w II semestrze.</p> <p>Zaliczenie (ZO) - seminarium w VI semestrze. Student jest zobowiązany do systematycznego uczestnictwa w seminarium. Warunkiem zaliczenia części seminarium jest terminowe oddanie sprawozdania z etapu zaawansowania pisanej pracy licencjackiej.</p> <p>Warunkiem zaliczenia części samokształceniowej jest oddanie pisemnego projektu związanego z realizowanymi efektami uczenia się.</p>

16.

Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji

Tematy wykładów:

1. Aktualnie prowadzone badania naukowe w pielęgniarstwie – przedmiot, cel, zakres i charakter.
2. Funkcja naukowo-badawcza pielęgniarki.
3. Koncepcja projektu badawczego – tytuł projektu, etapy procesu badawczego.
4. Rodzaje projektów badawczych.
5. Analiza piśmiennictwa. Źródła informacji naukowej. Krytyczna analiza piśmiennictwa. Zasady cytowania piśmiennictwa.
6. Formułowanie problemów i hipotez badawczych.
7. Zmienne badawcze. Metody, techniki i narzędzia badawcze. Zasady konstruowania autorskich narzędzi badawczych. Dobór próby badawczej ze zbiorowości statystycznej.
8. Metoda: studium przypadku. Zasady prowadzenia badania metoda studium przypadku/przypadków
9. Przeprowadzenie badań pilotażowych i właściwych. Opracowanie wyników badań. Prezentacja wyników badań Przygotowanie omówienia i dyskusji wyników badań.
10. Zasady formułowania wniosków.
11. Zasady etyki w badaniach naukowych.
12. Regulamin pisania prac licencjackich.
13. Przepisy z zakresu prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej.
14. Etyka w badaniach naukowych.

Tematy seminarium:

1. Wybór obszaru zainteresowań badawczych na podstawie analizy piśmiennictwa.
2. Ustalenie tematu pracy licencjackiej.
3. Sformułowanie planu przygotowywania pracy licencjackiej. Przygotowanie struktury pracy licencjackiej.
4. Krytyczna analiza piśmiennictwa. Przygotowanie podstawy teoretycznej pracy licencjackiej.
5. Określenie celu i zakresu studium indywidualnego przypadku. Dobór pacjenta i jego sytuacji zdrowotnej do studium indywidualnego przypadku.
6. Dobór metod, technik i narzędzi badawczych.
7. Formalne uzyskanie zgody na przeprowadzenie badania dla potrzeb pracy licencjackiej
8. Prezentacja studium indywidualnego przypadku – zakres, charakter i metoda i technika prezentacji.
9. Analiza uzyskanych danych o stanie pacjenta/chorego dla potrzeb analizy studium indywidualnego przypadku.
10. Przygotowanie prezentacji studium indywidualnego przypadku do pracy dyplomowej licencjackiej. Omówienie stanu pacjenta i podjętych działań pielęgniarских zgodnie z celem pracy w oparciu o piśmiennictwo.
11. Istota dyskusji w pracy dyplomowej licencjackiej.
12. Sformułowanie wniosków wynikających z pracy oraz postulatów.
13. Przygotowanie zgodnie z przyjętymi zasadami pracy licencjackiej do złożenia w Dziekanacie celem jej obrony na egzaminie dyplomowym.
14. Przygotowanie prezentacji pracy licencjackiej na egzamin dyplomowy

Tematy samokształcenia:

1. Przestrzeganie praw autorskich, etyka w badaniach naukowych
2. Korzystanie z piśmiennictwa opartego na faktach

Prace seminaryjne – realizowane przez Promotora i studentów.

17.	Zamierzone efekty uczenia się	Wiedza	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje przedmiot, cel, obszar badań oraz paradygmaty pielęgniarstwa; zna metody i techniki prowadzenia badań naukowych; zna zasady etyki w prowadzeniu w badan naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej
-----	-------------------------------	--------	---

		Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student potrafi :</p> <ul style="list-style-type: none"> krytycznie analizować publikowane wyniki badań naukowych; przeprowadzać badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi.
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych -absolwent jest gotów do:</p> <ol style="list-style-type: none"> kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; przestrzegania praw pacjenta; samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.

18.	Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu		<p>Literatura podstawowa:</p> <ol style="list-style-type: none"> Radomski D., Grzanka A.: Metodologia badań naukowych w medycynie. Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2011. Apanowicz J.: Metodologiczne uwarunkowania pracy naukowej. Difin, Warszawa 2005. Pilch T., Bauman T.: Zasady badań pedagogicznych. Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2001. Brzeziński J.: Metodologia badań psychologicznych. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007. Kwaśniewska K.: Jak pisać prace dyplomowe (wskazówki praktyczne). Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy, Bydgoszcz 2005. Kaszyńska A.: Jak napisać, przepisać i z sukcesem obronić pracę dyplomową lub magisterską. Internetowe Wydawnictwo „Złote myśli”, Gliwice 2008. Łobocki M.: Metody i techniki badań pedagogicznych. Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2003. Lenartowicz H., Kózka M.: Metodologia badań w pielęgniarstwie. Wyd. WZWL, Warszawa, 2010. <p>LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA</p> <ol style="list-style-type: none"> Lesińska-Sawicka M. (red.): Metoda case study w pielęgniarstwie. Wydawnictwo Medyczne Borgis, Warszawa 2009. Szkutnik Z.: Metodyka pisania pracy dyplomowej. Wydawnictwo Poznańskie sp. Z o.o., Poznań 2005. <p>Literatura uzupełniająca:</p> <ol style="list-style-type: none"> Jackowski M.: Ochrona danych medycznych. Wolters Kulwer Polska, Warszawa 2011.
-----	--	--	--

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu BADANIA NAUKOWE W PIELEGNIARSTWIE w odniesieniu do form zajęć

Numer efektu uczenia	EFEKTY UCZENIA (wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
D.W.38	student zna przedmiot, cel, obszar badań naukowych i paradygmaty pielęgniarstwa	wykład	Test sprawdzający
D.W.39	Student zna metody i techniki prowadzenia badań naukowych:	wykład	Test sprawdzający
D.W.40	Student zna zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualnej	wykład	Test sprawdzający
UMIEJĘTNOŚCI			
D.U.31	krytycznie analizować publikowane wyniki badań naukowych;	seminarium	obserwacja w czasie zajęć
D.U.32	przeprowadzać badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi	seminarium	sprawozdanie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; przestrzegania praw pacjenta; samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 		samokształcenie	obserwacja w czasie zajęć
BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)			
Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]	
		Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	Wykłady	15	
	Seminarium	45	
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	30	

Sumaryczne obciążenie pracą studenta	90			
Punkty ECTS za modul/przedmiot	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
	6	1		

SYSTEM INFORMACJI W OCHRONIE ZDROWIA

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis	
1.	Nazwa modułu/ przedmiotu	System informacji w ochronie zdrowia	
2.	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Instytut Medyczny	
3.	Kod przedmiotu	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
4.	Język przedmiotu	Język polski	
5.	Typ przedmiotu	Przedmiot: <ul style="list-style-type: none"> • obowiązkowy do zaliczenia II semestru, I roku studiów, • obowiązkowy do ukończenia całego toku studiów 	
6.	Rok studiów, semestr	Rok I Semestr II	
7.	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej		
8.	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot		
9.	Formuła przedmiotu	Ćwiczenia	
10.	Wymagania wstępne	Podstawy obsługi komputera	
11.	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Cwiczenia - 30 godz.	
12.	Liczba punktów ECTS przypisana modułowi/przedmiotowi	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
		Ćwiczenia - 1 pkt ECTS	
13.	Założenia i cele modułu/przedmiotu	Celem przedmiotu jest: stosowanie technologii informacyjnej w pracy zawodowej i naukowej	
14.	Metody dydaktyczne	Wykład z wykorzystaniem technik audiowizualnych, ćwiczenia na modułach informatycznych,	

15.

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu

Metody weryfikacji założonych efektów uczenia:

Forma i warunki zaliczenia ćwiczeń:

Zaliczenie z oceną (ZO) - ćwiczenia w I semestrze.

Forma i zasady przeprowadzania zaliczenia są omawiane na pierwszych zajęciach.

Zaliczenie końcowe przeprowadzane jest metodą testu w udostępnionej studentom aplikacji. Warunkiem zaliczenia jest: uczestnictwo w zajęciach, wykonywanie bieżących ćwiczeń, rozwiązanie testu przynajmniej w 50%.

16.	<p>Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji</p>	<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe przepisy regulujące system ochrony zdrowia. <ul style="list-style-type: none"> • Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej, • Rozporządzenie MZ ws. dokumentacji medycznej, • Świadczenia gwarantowane finansowane przez NFZ, • Rozporządzenie MZ w sprawie kodów resortowych. • Międzynarodowa klasyfikacja chorób i procedur medycznych, grupowanie świadczeń wg JGP (ICD-, ICD10, grupery JGP) 2. Realizacja i zasady finansowania świadczeń pielęgniarskich w POZ i w pielęgniacyjnej opiece długoterminowej (umowy z NFZ, sposoby raportowania, rozliczanie świadczeń, katalogi usług) 3. Przygotowanie do kontraktowania świadczeń pielęgniarskich z NFZ (sposób przygotowywania wniosku-oferty do NFZ, dokumenty formalno-prawne w ofercie, oświadczenia świadczeniodawcy) 4. System informacji medycznej, prowadzone rejestry (RWPDŁ, CSIOZ, pacjent.gov.pl, Portal Świadczeniodawcy, SIMP, AP-KOLCE, DiLO) <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy obsługi MS Office: Word, Excel, Power Point: <ul style="list-style-type: none"> • Word: formatowanie tekstu, numerowanie stron, nagłówki i stopki w pracy, tworzenie automatycznego spisu treści, przygotowanie korespondencji seryjnej, formatowanie obrazów w tekście, • Excel: tworzenie tabel, grupowanie i sortowanie danych w tabelach, obsługa funkcji, zbieranie danych z kilku arkuszy kalkulacyjnych, wykresy • Power Point: przygotowywanie prezentacji 2. Międzynarodowa klasyfikacja chorób i procedur medycznych, grupowanie świadczeń wg JGP (ICD9, ICD10, gruper JGP- praca na katalogach świadczeń) <ul style="list-style-type: none"> • Obsługa systemu informatycznego w przychodni/szpitalu/pracowni (rejestracja pacjenta, wyznaczanie terminów wizyt, przyjęć do szpitala, przyjęcie w poradni POZ, przyjęcie deklaracji do lekarza POZ, pielęgniarki, położnej środowiskowej, wprowadzanie danych medycznych, wystawianie recept, wystawianie skierowania do pracowni, szpitala, poradni specjalistycznej, wystawianie zwolnienia, rozliczanie usług z NFZ, skierowanie i przyjęcie na oddział, przyjmowanie zleceń elektronicznych na wykonanie zabiegów pielęgniarskich, rozpisywanie leków i materiałów medycznych na pacjenta, obserwacje pielęgniarskie. • Umiejętność pracy na dokumentacji medycznej i wprowadzanie danych do systemu informatycznego (praca na dokumentacji medycznej i AMMS) 3. Wystawianie recept, zleceń na wyroby medyczne w innych systemach informatycznych. <ul style="list-style-type: none"> • Grafiki pracy pielęgniarek w oddziałach szpitalnych (tworzenie grafików pracy w systemie zmianowym w formie papierowej i elektronicznej)
	<p>Wiedza</p>	<p>W zakresie wiedzy student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przepisy na których opiera się system ochrony zdrowia w Polsce; • definiuje systemy informacyjne w Polsce, w których gromadzone są i przetwarzane dane statystyczne dotyczące zdrowia publicznego • wymienia zasady rozliczania świadczeń zdrowotnych z płatnikiem

17.	Zamierzone efekty uczenia	Umiejętności	<p>W zakresie umiejętności student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przekodowuje udzielone świadczenia zdrowotne i wprowadza je do systemu informatycznego, • tworzy wnioski/ofertę do płatnika na udzielanie świadczeń w POZ • tworzy grafiki pracy pielęgniarek w oddziale/szpitalu • wprowadza do systemu informatycznego wszelkie dane związane z udzielaniem świadczenia pacjentowi (prowadzenie elektronicznej dokumentacji medycznej) • prowadzi aptekę oddziałową
		Kompetencje społeczne	<p>W zakresie kompetencji społecznych student: Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; <p>dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.</p>

18. Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu

Literatura podstawowa:

Aktualne przepisy prawne dotyczące system ochrony zdrowia w Polsce (Rozporządzenia Ministra Zdrowia, Uchwały Sejmu)

Literatura uzupełniająca:

1. ABC MS Office 2007 PL, Adam Jaronicki, Helion 08/2008
2. Power Point, ćwiczenia Roland Zimek, 2007

Macierz oraz weryfikacja efektów uczenia dla modułu/przedmiotu SYSTEM INFORMACJI W OCHRONIE

Numer efektu uczenia	SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA <i>(wg. standardu kształcenia dla kierunku studiów pielęgniarstwo – studia pierwszego stopnia)</i>	Forma zajęć	Metody weryfikacji
WIEDZA			
B.W26	Omawia międzynarodowe klasyfikacje ststystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych, procedur medycznych oraz funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia	Ćwiczenia	Zaliczenie ustne
C.W19	Omawia organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Polsce i innych państwach z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników system ochrony zdrowia	Ćwiczenia	Zaliczenie ustne
C.W20	Omawia warunki realizacji i zasad finansowania świadczeń pielęgnarskich w POZ	Ćwiczenia	Zaliczenie ustne
UMIEJĘTNOŚCI			
C.W27	Tworzy grafiki pracy pielęgniarek z uwzględnieniem pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy obciążenia na stanowiskach pielęgnarskich	ćwiczenia	sprawdzian pisemny (test)
C.W26	Prowadzi dokumentację medyczną w formie elektornicznej	Ćwiczenia	Sprawdzian pisemny (test)
C.W39	Wykorzystuje wiedzę na temat zasady budowy I funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej, dziedzinowych systemów teleinformatycznych, rejestrów medycznych i zasad ich współdziałania	Ćwiczenia	Sprawdzian pisemny (test)
C.U50	Posługuje się systemem informatycznym w wykonywaniu I kontraktowaniu świadczeń	ćwiczenia	Sprawdzian pisemny (test)
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

<p>Absolwent jest gotów do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierowania się dobrem pacjenta, poszanowania godności i autonomii osób powierzonych opiece, okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną; • przestrzegania praw pacjenta; • samodzielnego i rzetelnego wykonywania zawodu zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem; • ponoszenia odpowiedzialności za wykonywane czynności zawodowe; • zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu; • przewidywania i uwzględniania czynników wpływających na reakcje własne i pacjenta; • dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych. 	<p>ćwiczenia</p>	<p>zaliczenie ustne</p>
---	------------------	-------------------------

BILANS PUNKTÓW ECTS (obciążenie pracą studenta)

Forma nakładu pracy studenta (udział w zajęciach, aktywność, przygotowanie sprawozdania, itp.)		Obciążenie studenta [h]			
		Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
Godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	ćwiczenia	30			
Samodzielna praca studenta	Samokształcenie	0			
Sumaryczne obciążenie pracą studenta		30			
Punkty ECTS za modul/przedmiot		z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta	z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego	samodzielna praca studenta
		1	0		